

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PEDAGOGICKÁ

KATEDRA VÝTVARNÉ VÝCHOVY A KULTURY

PROMĚNA

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Bc. Markéta Egermajerová

Specializace v pedagogice, obor Učitelství pro ZUŠ a SŠ

Vedoucí práce: MgA. Mgr. Stanislav Poláček

Plzeň 2018

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

V Plzni dne 16. 6. 2018

Podpis.....

Poděkování:

Ráda bych poděkovala MgA. Mgr. Stanislavu Poláčkovi za odborné vedení mé diplomové práce, za ochotu a poskytování cenných rad. Také bych ráda poděkovala své rodině za podporu, pomoc a poskytnutí zázemí k vytvoření práce.

ANOTACE

Tato diplomová práce je zaměřena na tvorbu souboru pěti velkoformátových maleb na téma Proměna. Teoretická část je orientovaná na inspirační zdroje, zaměřím se na tvorbu maleb a na jejich uplatnění v mých velkoformátových obrazech. V závěru ohodnotím finální podoby děl a zmíním se o nových poznatcích a úskalích, které mě v průběhu tvorby potkaly.

ANNOTATION

This diploma thesis focuses on the creation of a set of five large-format paintings on the theme of the Transformation. The theoretical part is focused on inspirational sources, I will focus on the creation of paintings and their use in my large-format paintings. In conclusion I will evaluate the final forms of the works and I will mention the new knowledge and pitfalls that met me during the production.

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
Fakulta pedagogická
Akademický rok: 2016/2017

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Markéta EGERMAJEROVÁ**
Osobní číslo: **P16N0173P**
Studijní program: **N7504 Učitelství pro střední školy**
Studijní obor: **Učitelství výtvarné výchovy pro střední školy a základní umělecké školy**
Název tématu: **Proměna**
Zadávající katedra: **Katedra výtvarné kultury**

Zásady pro vypracování:

Autorka předloží soubor 5 velkoformátových maleb na téma Proměna (figurální kompozice), skicovní materiál v rozsahu 10 až 15 kresebných návrhů a 10 barevných návrhů (velikost formátu minimálně A2). Součástí DP bude průvodní zpráva v odpovídajícím rozsahu, která bude obsahovat analýzu možností uplatnění vizuálně obrazných prostředků v tvůrčím a výchovném procesu, a dále bude praktická část DP zařazena do umělecko-historického kontextu ve vztahu k zvolenému tématu DP. Samozřejmou součástí realizace DP budou pravidelné konzultace s vedoucím práce a v závěru odpovídající adjustace.

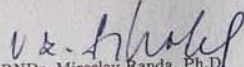
Rozsah grafických prací: **vyplyne ze zprac. KP**
Rozsah kvalifikační práce: **25 - 30 stran textu formátu A4**
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

LOSOS, Ludvík. *Techniky malby*. Bratislava: Pallas, 1992. 191 s. *Techniky umenia*. ISBN 80-7095-014-5. SLAVÍK, Jan et al. *Konceptová analýza v učitelské reflexi tvořivé expresní výuky*. In: *Český pedagogický výzkum v mezinárodním kontextu: sborník příspěvků XVII. ročníku celostátní konference ČAPV*. Ostrava: Ostravská univerzita, 2010. s. 485-494. ISBN 978-80-7368-769-4. DEMPSEY, Amy. *Umělecké styly, školy a hnutí: encyklopedický průvodce moderním uměním*. 1. vyd. [Praha]: Slovart, 2002. 304 s. ISBN 80-7209-402-5. ADAM, Richard et al. *Česká malba 1985-2005: sbírka Richarda Adama = Czech painting 1985-2005: the Richard Adam collection*. Brno: Mediagate, 2006. 421 s. ISBN 80-239-6853-X Boris Jirků. [online] Dostupné z: <http://www.borisjirku.cz/tvorba/malby/portrety.html> HAZUKOVÁ, Helena. *Didaktika výtvarné výchovy VI.: tvořivost a výtvarná výchova*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta., 2010. 108 s. ISBN 978-80-7290-434-1. VELENSKÁ, Nataša. *Chameleon jemenský. Rudná u Prahy: Robimaus*, 2012. 63 s. ISBN 978-80-903357-0-7 TROJAN, Raul a MRÁZ, Bohumír. *Malý slovník výtvarného umění*. 1. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1990. 238 s. *Učebnice pro vysoké školy*. BARBER, John. *Míchání barev: přehledné návody, jak míchat akrylové, olejové a vodové barvy*. V Praze: Slovart, 2012. 192 s. ISBN 978-80-7391-660-2. *Akryl a kvaš: materiály, techniky, barva a kompozice, styl, náměty: příručka výtvarníka*. České 1. vyd. Praha: Svojtka & Co., 2004. 224 s. *Příručka pro výtvarníky*. ISBN 80-7352-065-6. PARRAMÓN, José María. *Teorie barev*. 2. čes. vyd. Praha: Jan Vašut, 1998. 112š. ISBN 80-7236-046-9.

Vedoucí diplomové práce: **MgA. Mgr. Stanislav Poláček**
Katedra výtvarné kultury

Datum zadání diplomové práce: **9. prosince 2016**
Termín odevzdání diplomové práce: **30. června 2018**

RNDr. Miroslav Randa, Ph.D.
děkan

PhDr. Věra Uhl Skřivanová, Ph.D.
vedoucí katedry

V Plzni dne 3. ledna 2017

OBSAH

Úvod	10
1 Motivace.....	11
1.1 Inspirace prvotní	11
1.2 Inspirace umělci	13
2 Malba.....	16
2.1 Materiály.....	16
2.1.1 Pigmenty	16
2.1.2 Oleje	16
2.1.3 Pryskyřice.....	17
2.1.4 Klih, škrob a klovatina	17
2.1.5 Rozpouštědla.....	17
2.1.6 Vosk	17
2.1.7 Aditiva.....	17
2.1.8 Podložky.....	18
2.1.9 Podklady.....	19
2.2 Vybavení pro malíře	20
2.3 Tradiční techniky	22
2.3.1 Barva	22
2.3.2 Paleta barev	23
2.4 Akvarel.....	24
2.5 Kvaš	24
2.6 Tempera	24
2.7 Olejomalba.....	25
2.8 Akryl	25

3	Kompozice	26
3.1.1	Kompoziční prvky.....	26
3.1.2	Bod	27
3.1.3	Linie	27
3.1.4	Plocha a povrch.....	27
3.1.5	Symetrie a asymetrie	27
3.1.6	Formát	28
4	Realizace	29
4.1	Formát, papír, desky	29
4.2	Barevnost	29
4.3	Kompozice	30
4.4	Linie	30
5	Proměna.....	31
5.1	Kojenecká láhev.....	31
5.2	Dudlík	32
5.3	Chrastítko.....	33
5.4	Botičky.....	34
5.5	Šatičky	35
6	Výstup	36
7	Didaktika	37
8.3	Reflexe	42
8.3.1	Náhled kódování	45
8.4	Kódování.....	46
8.4.1	Výzkumné otázky	46
8.5	Myšlenková mapa	47
8.6	Relační mapa.....	48

8.7	Bilanční závěr	48
8.9	Vztahová mapa	50
8.10	Obrazová příloha	51
8.11	Prameny.....	55
9	Závěr.....	56
10	Resume	57
	Seznam zdrojů	58
	Seznam obrázků - zdroje	61
	Seznam zkratk.....	62
11	Seznam příloh.....	63

ÚVOD

Pro diplomovou práci jsem si zvolila téma, „Proměna.“

V rámci praktické diplomové práce jsem se rozhodla vytvořit soubor pěti velkoformátových maleb na dané téma, které jsem si po uvážení a promyšlení zvolila. Při realizaci maleb jsem uplatnila svoji zručnost, své vlastní zkušenosti, znalosti a taktéž zkušenosti i znalosti získané při studiu na střední a vysoké škole.

V teoretické části jsem se věnovala motivům, které mě k vytvoření maleb vedly, také jsem se zaměřila na inspirační zdroje, které mě dále ovlivnily k uzrání nápadu na zvolené téma mé diplomové práce a k finální podobě mého díla jak v oblasti teoretického přístupu, tak v praktické a didaktické části práce. Také jsem se zaměřila na pojem malba, význam barev, kompoziční pravidla a další prvky malby.

V didaktické části práce jsem se zaměřila na otevřené kódování reflexní bilance, na tvorbu relační mapy a analýzu zjištěných okolností, které byly zjišťovány na základě položených výzkumných otázek v rámci mé pedagogické praxe, kterou jsem realizovala v rámci praktické výuky na vysoké škole.

Součástí práce budou také skicovní materiály a kresebné návrhy, které dokumentují vznik a vývoj tvorby.

1 MOTIVACE

Nadešel den, kdy jsem si měla vybrat téma své kvalifikační práce z velké škály témat. Nemohla jsem si z daných témat vybrat, a tak jsem si po rozvaze zvolila téma vlastní. Nad tématem jsem nemusela moc dlouho přemýšlet, neboť svoji uměleckou tvorbu nejraději vystihuji malbou, a to hlavně malbou zvířat, květin, věcí a postav. Samozřejmě se věnuji i technikám, jako je kreslení, malování, počítačová grafika a další. Mezi mé nejoblíbenější techniky patří i počítačová grafika, ale jelikož jsem se počítačové grafice věnovala v bakalářské práci, tak jsem chtěla vyzdvihnout svoji druhou vášeň, malbu.

Malba je pro mne velkým uvolněním od neutuchajícího rušného života a mohu nejen na plátně, ale i na papíru, zdi... ztvárnit své fantazie a alespoň se tak na chvíli oprostit od okolního světa. Pro svoji diplomovou práci jsem si zvolila soubor pěti velkoformátových maleb na téma Proměna.

1.1 Inspirace prvotní

Na začátku své diplomové práce jsem si nejprve shromáždila co nejvíce informací o zvoleném tématu, vyhledala dostupné materiály, knihy a využila mnou nabitě vědomosti a dovednosti, které jsem získala nejen svými zkušenostmi, ale i nastudovanými zkušenostmi ze střední a vysoké školy. Jsem realista, a proto jsem si zvolila téma reálné a pro mne velice aktuální.

Ve svých dílech jsem se též zaměřila na výběr materiálu, kompozice, techniku, formát, linii a v neposlední řadě kladu důraz na barevnost.

Proč zrovna Proměna?

Dlouho jsem přemýšlela, co vlastně budu ve své práci v rámci tématu Proměna malovat. Měla jsem více možností na výběr, až jsem jednoho dne zjistila, že se se mnou a mým tělem začíná něco dít. Ráno jsem vstala a jako obvykle jsem si šla udělat moji oblíbenou vydatnou snídani, ale měla jsem pocit, že nepozřu ani sousto.

Žaludek se mi obracel, přesto jsem nakonec danou situaci ustála a nasnídala se. Napadlo mě, zda nejsem těhotná. Protože jsme se před mým přijetím na vysokou školu o potomka již rok pokoušeli, měla jsem doma gravitest. Obvyklým způsobem jsem test použila a za pár minutek byly dvě čárky na světě. Jsem těhotná. V tuto dobu jsem však nevěděla, zda se mám radovat či nikoli, nastoupila jsem na magisterské studium

a momentálně jsem nechtěla toto studium přerušovat a vysněnou školu jsem chtěla absolvovat. Řekla jsem si, že to prostě zkusím dokončit i s dítětem. Spousty maminek studentek s dětmi školy studují nebo studovaly. Proč zrovna já bych nemohla být mezi nimi. Napadlo mě tedy, že pro svoji diplomovou práci na téma Proměna zvolím právě svoje těhotenství, následný porod, dnes už nádherné 10 měsíční dcery Sofie, mateřství a vše co s mateřstvím souvisí. Chtěla jsem prozkoumat tuto neskutečně zajímavou nádhernou proměnu svého těla a embrya, které se v mém lůně začalo vyvíjet a měnit v dítě.

Většina lidí jak ženy, tak hlavně muži si myslí, že těhotenství je nejhezčí a nejzajímavější období ženy, ale pro některé ženy je těhotenství utrpením od samého počátku otěhotnění, po narození ukřičeného, uplakaného miminka až po probdělé noci. Mateřství je obrovská změna v životě ženy, a to mě právě vedlo k tomu, proč se chci tímto tématem zabývat. Proto se v této mojí práci věnuji malbě na toto téma, které mne velice inspirovalo. Ve své tvorbě se zaměřuji na realitu, a hlavně na barevnost, na kterou kladu velký důraz.

Žena v těhotenství prochází několika obdobími jako je početí, vývojem embrya, plodu, těhotenskými změnami, přípravou na porod, porodem samotným, narozením děťátka a jeho dalším vývojem. (26, 27)

Měla jsem určitou představu, jak by měly malby vypadat. Chtěla jsem v malbách zachytit těhotenství, detail rostoucího břicha nebo prsou, dítě buď jako jeho představu ještě nenarozeného a v lůně matky nebo dítě již narozené, a to v celé své kráse. Ale nakonec jsem se rozhodla zachytit ve svém díle v nadživotních velikostech kojeneckou láhev, dudlík, chrastítko, botičky a šatičky. Ovšem toto byly jen nápady, které jsem musela zrealizovat na papír a vybrat ty nejlepší návrhy, které budu reálně ztvárňovat.

Těhotenství, mateřství a dítě nejsou mým jediným inspiračním zdrojem. Chtěla bych ve své práci představit vynikající umělce, kteří jsou mé práci blízcí tématem nebo výtvarným projevem.

Již od samého počátku jsem věděla, že se ve svých dílech chci věnovat hlavně hře barev, proměně a expresi, neboť je toto charakteristickým prvkem změny těla v těhotenství, kdy lze pozorovat rostoucí břicho a posléze narozené děťátko.

Jako každé malé dítě jsem již ve velice útlém věku začínala malovat tužkou, pak pastelem a pastelkami. Posléze pomocí vodových barev. To však pro mne nebylo

dostačující a přešla jsem na temperové barvy. Abych rozvíjela svůj talent, začala jsem chodit do výtvarného kroužku, kde jsme se začínali učit různým technikám. Postupem času jsem zjistila, že skvělou volbou jsou barvy akrylové, jelikož mají skvělé vlastnosti. Akrylové barvy jsou na bázi vody, jsou bez zápachu a velice rychle schnou. Používám je ráda také proto, že hotové dílo mohu zafixovat po zaschnutí polyuretanovým lakem, který akryl nerozmaže, nerozpije a dodá obrazu zase jiný směr a rozměr. Nejenom, že jsou barvy poté zářivější a výraznější, ale dokáže dílo chránit před škodlivými vlivy, jako je prach či jiné nečistoty. Také je možné výsledné dílo omýt vodou, neznehodnotí se a zachová se až na několik let.

Maluji i olejovými barvami, ovšem tyto barvy mají několik nevýhod, jako je stálý zápach, rozpouštědla, které obsahují líh a terpentýn, schnou velmi pomalu, ovšem výhodou oproti akrylovým barvám je to, že se k rozpracovanému dílu dá stále vracet, jelikož barvy zůstávají po určitou dobu mokré. Přesto u mne v první řadě zvítězil akryl, a proto budu v diplomové práci věnovat kapitulu právě akrylovým barvám.

1.2 Inspirace umělci

Hlavní a velkou inspirací byl pro moji diplomovou práci umělecký směr realismus a hyperrealismus, protože jak již vypovídá z názvu, jde o zachycení pravdivé skutečnosti.

Abych pravdu řekla, jsem tělem i duší realistka a velice ráda maluji věci tak jak jsou a jak je ve skutečnosti vidím.

Realismus a hyperrealismus je novodobější směr, umělci vycházeli a vycházejí ze skutečnosti, tak jak věci viděli a vidí. Realismus je o něco starším směrem než hyperrealismus. Již v 19. století se malíři snažili ve svých dílech zachytit realitu bez idealizování. „*Hyperrealismus (superrealismus, navazuje na fotorealismus) je umělecký směr pocházející ze Spojených států amerických, který se projevuje v malbě a sochařství od 60. let 20. století, poté i v literatuře, komiksu, filmu.*“ Tento směr nebo trend je v podstatě přesnou kopií reality, malíř zachytí ve svém díle motiv nebo prvek zcela reálně, jako by malba byla fotografií. (32)

Hyperrealismus je v podstatě pro mě nejvíce inspirující, umělec znázorní realitu malbou, jako by to byla skutečná fotografie, pro hodně lidí je to něco nepochopitelného. Někteří nevěří, že malba není fotografie. Mezi hyperrealisty patří Daryl Gortner, Mark Van Crombrugge, Tjalf Sparnaay, Ralph Goings, Damien Loeba, Luigi Benedicenti. (33)

Například malíř a fotograf Damien Loeba byl samoukem, jeho obrazy jsou úžasné, zachycuje v nich situace a prožitky hlavně se svojí ženou. Ovšem dech beroucími malbami znázorňuje malíř Luigi Benedicenti sladkosti, jakými jsou zmrzlina, ovocné košíčky, prostě jen se zakousnout. (33)

Další inspiraci jsem pro svoji diplomovou práci získávala v podstatě postupně, a to tak, že jsem poznávala již na střední a vysoké škole vynikající umělce, jakými jsou Pablo Picasso, Paul Gauguin, Vincent van Gogh, Pierre Auguste Renoir, Rembrant, Claude Monet, Leonardo Da Vinci, ale i Michael Rittstein, Glynn Goodwin, Adolf Born, Kristian Kodet a mnoho dalších umělců.

Inspiraci jsem našla u vynikajícího malíře Pabla Picassa, který byl nejen malířem, ale i sochařem, grafikem, designérem, básníkem a dramatikem. Picasso byl autorem zhruba padesáti tisíci děl, z toho namaloval téměř 1900 obrazů, vytvořil mnoho soch, keramiky, nejvíce však výkresů a mnoho tapisérií a koberců. Byl to umělec, který ve své malbě využíval barvu coby výrazného prvku. Maloval olejovými barvami, tužkou, perem. Prošel si několika obdobími, mezi něž patří, modré, růžové, africké a další. Z mnoha děl, které jsem měla možnost vidět, mě nejvíce zaujaly a inspirovaly obrazy postav. Nejznámější obrazy jsou například Harlekýn, Starý kytarista, Matka a dítě... (1, 22, 25)

Paul Gauguin, malíř, grafik a sochař, který mě také inspiroval byl francouzského původu a osobností postimpresionismu, z něhož vychází a postupem času si vytváří vlastní styl. Než začal malovat pracoval pro rodinný obchod s uměním. Maloval hlavně postavy a nejvíce mě zaujal jeho obraz s názvem Materství, na němž je vyobrazena klečící kojící žena s děťátkem a tímto obrazem mě též velice inspiroval. Nejznámějším obrazem jsou jeho krásné slunečnice, které namaloval nesčetněkrát. (2)

Vincent Van Gogh malíř, výtvarník a ilustrátor sice za svého života nebyl takřka znám byl expresionista a impresionista, namaloval ve svém životě obrazy, které začaly být uznávány až po jeho smrti a v současné době mají jeho malby velmi vysokou pozici mezi nejdražšími malbami světa. Jeho nejznámější obraz nese název „Hvězdná noc“, „Portrét doktora Gacheta.“, „Dítě s pomerančem“. Jsou to nádherné inspirativní malby. (24)

Dalším umělec, který mě inspiroval je český výtvarník, malíř, grafik a ilustrátor Michael Rittstein. Narodil se 17. září 1949 v Praze. „Patří k nejvýznamnějším představitelům expresivní figurální malby.“ Je profesorem na pražské Akademii výtvarného

umění, kde je vedoucím ateliéru malby. Tento malíř vystudoval školu Václava Hollaru v Praze. Jeho obrazy jsou zastoupeny „*například v Národní galerii v Praze, v Galerii hl. města Prahy, v Památníku národního písemnictví, dále v Centre Pompidou v Paříži, ve vídeňské Albertině a v soukromých sbírkách v ČR, v Evropě a USA. Uspořádal desítky samostatných výstav a účastnil se mnoha kolektivních výstav.*“ (18)

Inspirací pro mě byla i profesionální výtvarnice Glynn Goodwin, která maluje již více jak třicet let a má dvacetiletou praxi s takzvaným „face paintingem“ což je v našem překladu malba na obličej. Před pár lety začala malovat i na těhotenská bříška budoucích maminek. A to mě natolik inspirovalo, že jsem si sama na své vlastní rostoucí těhotenské břicho namalovala pro své těhotenské focení a radost, ještě své nenarozené miminko. (23)

Další umělci, kteří mě inspirovali byly například Marcus Harvey, který mě zaujal víceméně svými barevnými díly než samotným tématem. Na svoje malby používal akryl a barvy olejové. Použil odlitky dětských rukou na vytvoření portrétu Myry Hindley, která byla vražedkyní dětí. Pro mě spíše až moc morbidní. (28)

Oslovil mě i Pop art, který vychází z Object poster (Sachplakat). Jde o velice populární umění.

Henri Rousseau byl francouzským malířem, který maloval jak džungli a také malé děti s hračkami (Henri Rousseau, *Child with a Puppet, Child with a Doll*). (29)

Mary Cassatt a její nejčastější náměty maleb byla častá témata matky a dítěte, nejznámější díla jsou: „*Mateřství, Mladá maminka, Matka a dítě*“ (30)

Gabriele Galimberti a její Toy stories, jejím dílem jsou fotografie dětí z celého světa se svou oblíbenou hračkou.

Jeff Koons mě inspiroval hlavně tím, že sám svá díla vytvářel v nadživotní velikosti, například vytvářel velké lesklé hračky, nadživotní velikost jsou i díla, která představují ve své diplomové práci, kterou je dudlík, kojenecká láhev, chrasátka, botičky a šatičky. (31)

Wayne Thiebaud mě v podstatě inspiroval svojí tvorbou, kde používá jak tlumené pastelové barevnosti, tak i velmi výrazné barevnější stíny, dále svojí, harmonickou středovou kompozicí, což v mé práci představuje například kojenecká láhev.

2 MALBA

V této kapitole se zaměřím na materiály, podložky pro malbu, vybavení pro malíře, barvy, paletu barev, akryl. Malba je technika, kterou se nanáší barvy v souvislých vrstvách na podklady, jaké jsou papír, plátno, zeď a jiné. Zpravidla se barvy nanáší štětcem, ale mohou se nanášet špachtlí, houbou, hadrem, míčkem...

„Pro malbu obrazů je nejčastěji používána olejomalba, před jejím rozšířením byla používána například vaječná tempera, dnes v hojné míře také akryl. Podkladem takové malby je zpravidla plátno, v minulosti byla ovšem častá i malba na dřevěnou podložku. Dnes je v hojné míře využíván jako podklad například sololit. Malba je zpravidla prováděna krycími barvami tzv. vrstvenou technikou, která umožňuje použití různých efektů, například lazury. Podložka, na kterou je malováno bývá zpravidla upravena pomocí podkladových barev.“ (8)

2.1 Materiály

Základem pro tvorbu maleb jsou materiály, mezi které patří pigmenty, oleje, pryskyřice, kliš, škrob, klovatina, rozpouštědla, vosky, aditiva, podložky a podklady. (3)

2.1.1 Pigmenty

Pigmenty, jež jsou nedílnou a důležitou součástí správně namíchaných barev v závislosti na velikostech a tvarech pigmentových částic. Kdy velká částice pigmentu způsobí, že má barva charakter matný až zrnitý, kdežto malá částice pigmentu má výsledek opačný. Pigment ovlivňuje barvu, stálost barev a opacitu, což je neprůhlednost. (3)

2.1.2 Oleje

Oleje jsou získávány z plodin, jako jsou semena a ořechy určitých rostlin a dělí se dle schnoucích schopností, které jsou za normálních podmínek při nanesení velmi tenké vrstvy. První skupina je vysychavá, druhá polovysychavá a třetí nevysychavá. Výtvarníci ke své tvorbě používají první dvě skupiny. Mezi vysychavé patří lněný olej a k polovysychavým olejům světlicový, slunečnicový a makový. V současné době jej výtvarníci již moc nepoužívají, protože pokud není čerstvý, má tendenci rychle žluknout a zapáchat. (3)

2.1.3 Pryskyřice

Pryskyřice přírodní a syntetické se užívají pro přípravu laků, které se nanášejí na malby při dokončování. Pryskyřice přírodní jsou získávány z výpotků stromů buď živých nebo uhynulých. Jsou měkké a tvrdé. Damar a Šelak patří mezi měkké. I když šelak je jako produkt látkové výměny samic červů na některých stromech. Pryskyřice přírodní takzvané smůly taktéž známé jako balzámy. Balzám je hustý, tekutý výpotek konifer. Jsou označovány čtyři druhy balzámů. Benátský se získává z modřínu, Štrasburský z jedle bělokoré, Kanadský z kanadských jedlí a Kopajnový balzám je složením z volných kyselých reagujících pryskyřic. (3)

2.1.4 Klih, škrob a klovatina

Klih, želatina a kasein se používá jako pojídlo, je to látka živočišného původu takzvaná bílkovina, získávána z kůže, kostí a těl. Škrob a klovatina jsou pojídla rostlinného původu takzvané uhlovodíky nebo také uhlohydráty. Přírodní pojídla, která jsou ve vodě rozpustná, jsou používána pro přípravu klížidla nebo jako šlichta, která je nosičem akvarelových barev. (3)

2.1.5 Rozpouštědla

Rozpouštědla převádí pevné substance jako je klih nebo pryskyřice na ustálené roztoky a umožňují tyto látky roztírat nebo se používají jako ředidla. (3)

2.1.6 Vosk

Vosk má v malířství také svoji roli, chrání malby nebo jiný materiál, jako je dřevo, textilie, kámen a sádra před proniknutím vláhy. „*Hlavní druhy vosků pro umělecké účely jsou: včelí vosk, karnaubský vosk a řada typů parafínu.*“ Vosk je i dobrým stabilizátorem olejových barev a je i využíván jako složka pro voskové emulze k výrobě temper. (3 str.43)

2.1.7 Aditiva

„*Jako aditiva (jednotné číslo aditivum) se označují látky, které se přidávají do jiných látek či směsí s cílem upravit (vylepšit) jejich vlastnosti.*“ (7)

Mezi aditiva patří ochranné prostředky, změkčovadla, vysoušedla, činidla, plnidla, zahušťovadla a jiné směsi. (3)

Ochranné prostředky, které jsou přidávány do akvarelových nebo akrylových barev mají za úkol zabránit vzniku plísní a zabránit šíření bakterií. Antiseptické a dezinfekční prostředky jako je kafr, tymol, fenol a formaldehyd se používají doposud. „*Proxel z ICI a Kathon od firmy Rohm a Hass*“ jsou novodobějšími prostředky, které jsou využívány pro akryl a akvarel. (3,7)

Změkčovadlo jako je glycerin, glycerol a sorbitol jsou přidávána do pojidel, aby byl nanesený film pružný a ohebný. (3)

Vysoušedla jako je kobalt, zinek a mangan se přidávají do některých olejových barev.

Činidla, která se do barev přidávají, snižují povrchová napětí mezi dvěma prostředími jako je kapalná barva a podložka nebo pigment a pojídlo. (3)

Plnidla řídí barvivost pigmentu a konzistenci vydatných barev, jako jsou akrylové, olejové i vodové, aby mohly být aplikovatelnými. Plnidlem bývá vysrážená křída, uhličitán hořečnatý, oxid hlinitý, permanentní běloba a kaolin. (3)

Záhustky jsou používány u barvy akrylové a vodové, aby byla malba zahuštěna, byla stabilní a měla správnou konzistenci. (3)

Další přísady, které se používají u akrylů jsou nemrznoucí, shlukovací a protipěnové.

2.1.8 Podložky

Podložky jsou předměty, na které se nanáší vrstva barev. Tyto předměty jsou buď pevné nebo ohebné. Dřevo, kov, zeď jsou podložky pevné, arch papíru a plátno jsou podložky ohebné. U ohebných podložek se malíř musí kromě malby zaměřit na stav podložek i na materiál se kterým pracuje, kdežto u pevných nemusí. (3)

Přírodní dřevo čerstvé obsahuje značné množství vody, proto by se mělo před použitím nechat vyschnout, předejde se následné deformaci a tím i znehodnocením maleb. „*Dřevo pro deska na malbu pochází z tvrdého dřeva z mírného až tropického pásma, i když občas se použije i dřevo měkké.*“ (3 str.47)

Překližky, laťovky, dřevotřískové desky, kompozitivní a dřevovláknité desky se vyrábí za určitých podmínek ze dřeva. Tyto materiály jsou využívány opět jako podložky. Nejvyhledávanější a nejstabilnější jsou desky kompozitivní. Malíři často pro svoji malbu využívají dřevotřísku, sololit nebo sádrokarton. (3)

Mezi další pevné podložky patří voštinové hliníkové panely, hliníkové plechy, ocel, měď a skleněné vlákno i když to zrovna nepatří mezi běžně používané podložky. Kovové podložky z hliníku, oceli a mědi by před použitím měly být řádně očištěny, odmaštěny, umyty a ošetřeny nátěrem. (3)

Papír se v dřívější době vyráběl z celulózového vlákna z rostlinné řady a nejlepším papírem pro umělecká díla byl lněný papír, který byl vyráběn z lněných vláken. V dnešní době už je tento papír vzácností. Většina dnešních výrobců používají buničinu ze dřeva, bavlnu a bavlněné liny k výrobě papíru. Rozeznáváme několik typů papíru. Jsou to papíry archové, lisované za studena lisované za horka, ruční tiskařské, neklížené, morušové, akvarelové kartony, žebrované, s tkanou texturou a pigmentované papíry. (3)

Plátno jako oblíbená podložka pro malbu bylo prvně použito již v patnáctém století a je používáno a oblíbeno dodnes. Lněná plátna jsou vyráběna z vlákna lnu. Bavlněná plátna z bavlníků, tato plátna byla používána až od dvacátého století. Plátna se upínají na upínací rámy a následně jsou naimpregnována šepsem. (3,9)

Mezi další ohebné podložky, které jsou upínány do upínacích ráků patří polyesterové textilie, kůže, pergamen a velínový papír. (3)

2.1.9 Podklady

Podložky, jako je papír (ideální je použit papír akvarelový, který je prodáván hrubý, středně hrubý a hladký), lepenka, desky ať dřevotřískové či sololitové nebo jiné, by měly mít vhodně upravený povrch pro malbu. K tomu se používá vrstva klíždla a pigmentový nátěr šeps. Impregnace chrání podložky před případnými škodlivými přísadami v barvách, umožní přilnutí barev a zvýrazňuje podklady barev obrazů při použití technik transparentní a polotransparentní malby. Například při použití levných prostředků, kdy transparentní glazury mají mít na podkladu bělobu, za deset let ztrácí lesklost a získávají matný a nažloutlý vzhled. Proto je důležité se zaměřit i na podkladový materiál na podložkách. Různé druhy desek, které jsou zavedeny na našem trhu, jsou již ošetřeny šepsem. Tyto desky mohou výtvarníci a malíři použít k malbám jak akrylovými, tak olejovými barvami. Jinak se velice často k malbám používá sololit za velice příznivé ceny, dá se seříznutím upravit na požadovanou velikost a tvar. Před použitím se většinou zdrsňuje brusným papírem a následně potřeba šepsem. (3, 5)

Kromě klížídel a šepsů se používají emulzní podklady, tradiční a moderní olejové podklady a jiné další prostředky jako například akrylová pololesklá barva. (3)

2.2 Vybavení pro malíře

Mezi důležitá vybavení pro malíře patří štětce. Štětce lze dělit na dvě skupiny. Měkké a tvrdé, kulaté a ploché a další takzvané speciální. Na výrobu měkkých štětců je použita sobolina čili kožešina, veverčí chlupy, hovězí a syntetické měkké štětiny. Na výrobu tvrdých jsou použity prasečí štětiny nebo syntetické, které jsou tužší a málo poddajné. (3)

Měkké štětce používají malíři k přesné a detailní práci při nanášení tenké vrstvy barvy s akvarelem, akrylem a olejovými barvami. Dále se využívají u malování fresek, skla a keramiky. (3)

Tvrďší štětinnové štětce se využívají při malbě olejovými a akrylovými barvami na rozsáhlejší práce. Udrží hutnou barvu a nemění svůj tvar. (3)

U těchto druhů jsou rozlišovány typy podle tvaru na kulaté a ploché. Mezi těmito typy jsou ještě takzvané „*Kočí jazyčky*“. Tvary štětců jsou dány kovovým páskem, do kterého jsou štětiny zasazeny. Pásek kolem štětín je buď zploštěn nebo ponechán v kulatém tvaru, opačný konec pásku je vsazen do násadky. Tyto štětce se dále dělí podle toho, jaký mají tvar štětín a jakou mají délku. Například nejkratší kulatý štětec s tenkou špičkou se používá při malbě miniatur. Štětce ploché s hodně krátkými štětinkami jsou nazývány „*světla*“ a používají se k olejomalbě *alla prima* a barva se nanáší ťupkováním. Každý štětec mající svůj tvar má i styl svého písma nebo malby. (3)

K dokonalosti malířova díla je důležité vybrat si pro svoji práci správný typ a tvar štětců. Je důležité znát, co který štětec umí. Jak se maluje štětcem po hrubém či hladkém povrchu, jak silný nebo slabý štětec použít na různé tahy. Štětce pomáhají vytvořit dokonalý obraz, který vypadá jako živý. Je to nejdůležitější malířův nástroj. (5)

Obrázek 1 – Běžné typy štětců (3)

Běžné typy štětců

- 1 Kulatý se špičkou
- 2 „Psací (rigger)“
- 3 Striper
- 4 Štětka
- 5 Kulatý štětinatý
- 6 Velký kulatý štětinatý
- 7 Sobolinový „kočičí jazýček“
- 8 Štětinatý „kočičí jazýček“
- 9 Plochý štětinatý krátký („světlo“)
- 10 Dlouhý štětinatý plochý
- 11 Široký plochý
- 12 Špičatý plochý

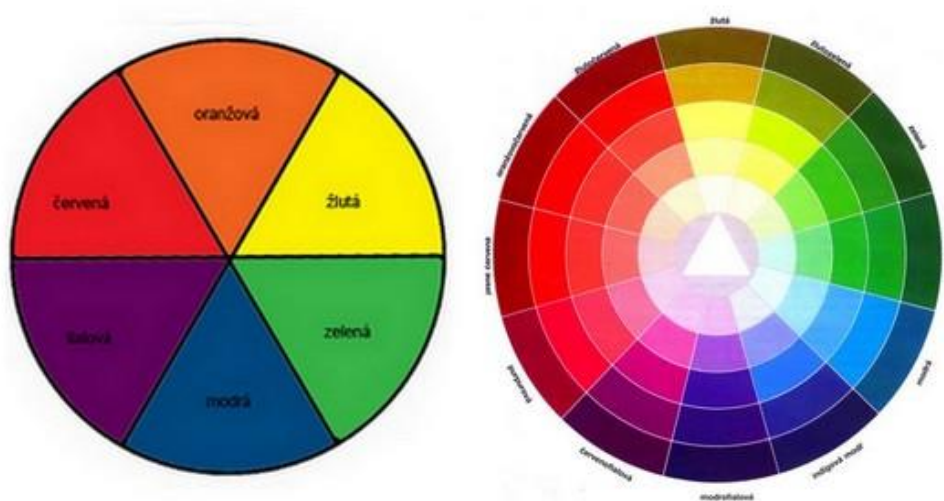
2.3 Tradiční techniky

Mezi tradiční techniky patří pastel, akvarel, kvaš, tempera, akryl. Tyto techniky vnášejí další rozměry do tvorby. Tímto rozměrem je barva. Barvou jsme obkloповáni neustále a všude. Neexistují žádné předměty, které by neměly barvu. (4)

2.3.1 Barva

Barva je základem pro vznik a tvorbu obrazu, kreseb, maleb... Křivky, body, výplně jsou vždy definovány barvami. „*Teorie barev je založena na čistých barvách spektra – červené, oranžové, žluté, zelené, modré, indigové modři a fialové. Těchto sedm čistých barev, barev duhy, představuje základ teoretického studia barev jak pro vědce, tak pro malíře.*“ Pro tvorbu kreseb, maleb si můžeme zvolit tři základní neboli primární barvy, červenou, žlutou a modrou, tyto barvy nemohou být namíchané z jiných barev. Ostatní barvy jako je oranžová, zelená a fialová se nachází na teoretickém barevném kruhu mezi barvami základními a vznikají z těchto základních barev namícháním, jsou nazývány barvami složenými neboli sekundárními. „*Charakter barvy se často vynáší barevný kruh, což je schematický model, který zavedl britský umělec a vědec Albert Munsel. Relativní umístění na kruhu znázorňuje jejich vztah.*“ Zelená barva vzniká namícháním barvy žluté a modré, barva oranžová vzniká namícháním barvy červené a žluté a barva fialová vzniká namícháním červené a modré barvy a namícháním všech tří základních barev získáváme barvu černou. Malíř by měl mít tyto základní znalosti o barvách, aby si mohl své barvy namíchat sám a tomu se většinou naučí svojí vlastní zkušeností a praxí. (5, 6)

Obrázek č 2 Barevný kruh

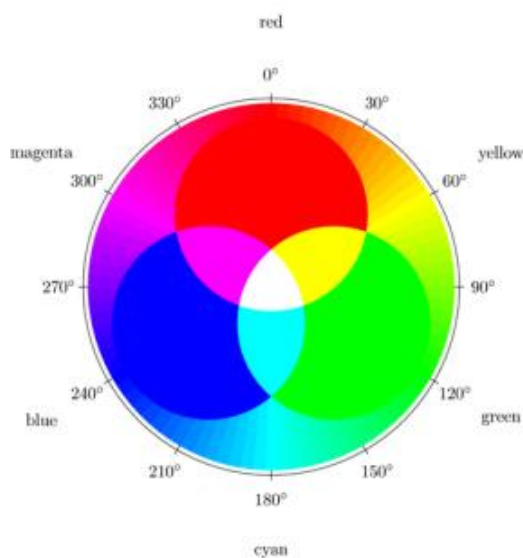

2.3.2 Paleta barev

Pro efektivní tvorbu výtvarných děl jako je kresba, malba je důležité, aby malíř znal vlastnosti barev, jak se barvy mění, jak vedle sebe působí. Povahou barev jsou takzvané odstíny. Odstíny se od sebe liší nejen barvou, ale i sytostí. Bývají bledé, jasné, temné a bývají vnímány jako teplé a studené. (5, 6)

Aby díla byla dokonalá a zaujala, je potřeba, aby malíř zvolil směr. K tomu je potřeba sestavit bohatou barevnou paletu. Barvy jsou kombinovány, výrazné barvy jsou dynamické. Záleží i na tom, co vlastně chce malíř svým dílem říci, co chce, aby oko diváka vidělo. Paleta barev dokáže vyvolávat pocity a nálady. Například barva červená velice dobře zaujímá, upozorňuje, v určitých situacích může působit agresivně, ale v některých situacích i vesele. Je to barva lásky, vášně, hněvu, ale může znázorňovat i násilné činy. Aby dílo vyzařovalo nebo navozovalo pocit příjemné nálady, je potřeba použít harmonických barev, jsou to barvy znázorňující přírodu. Mezi tyto barvy patří modrá, která znázorňuje vodu, oblohu, ale i temnotu, hloubku, ticho a klid. Barva zelená znázorňuje stromy, trávu, květiny, život a také jistotu. Mezi harmonické barvy patří žlutá, která je symbolem slunce, bílá, znázorňuje čistotu, ale i ticho. Temné barvy mohou působit ponuře až depresivně, černá barva znázorňuje eleganci, prázdnotu, nadvládu, ale i smrt, naopak jasné mohou působit radostně a vesele. (5,6)

Obrázek 3 Barevná paleta

2.4 Akvarel

Na malby technikou akvarel nejsou kladeny velké nároky, co se týče pracovního prostoru i času. Používají se barvy, které jsou rozpustné ve vodě, jsou vyrobeny ze směsí barviv a pojidel. Tyto barvy působí svěže, jiskřivě, živě a vzdušně. Na tuto tvorbu není potřeba mnoho pomůcek. Je možné malovat na papír, plast, dřevo, plátno. Většinou se používá světlých podkladů, neboť akvarelové barvy nekryjí, tak jako akrylové nebo olejové barvy. Barvy jsou k dostání v pánvičkách, skleničkách nebo v tubách a vyplátí se na těchto barvách nešetřit. Vydrží několik let v nezměněné podobě. Bělba se používá jen výjimečně. Štetce pro malbu akvarelem jsou nejdůležitější pomůckou pro malíře. Kvalitní štetce jsou vyrobeny z chloupků kuní, sobolí, veverčí nebo liščí srsti nebo pak synteticky. Tyto štetce poberou velké množství vody a pokud je o ně dobře postaráno velice dobře drží špičku. Pro malbu akvarelem se používají štetce střední velikosti a štetce velké kulaté nebo ploché. (4, 5, 10)

2.5 Kvaš

„Kvaš je velmi tvárná technika se širokou škálou dostupných barevných odstínů. Lze jej použít v silném nátěru, ale také se může rozředit do velmi slabé vrstvy.“ Kvašové barvy jsou konzistencí velice podobné temperám, jsou husté, syté a vodou ředitelné. Mají velice dobrou krycí schopnost, je v nich obsažena krycí běloba, pojivem je zde arabská guma, tím je v barvách zajištěna po delší dobu jejich vláčnost. Kvašovými barvami malují malíři na papír, ale i na pergamen, látku nebo omítky. Hotová díla jsou po zaschnutí světlejší a matná. (5, 11)

2.6 Tempera

Temperové barvy byly v minulosti, než byly objeveny olejové barvy hojně využívány k malbám deskových a nástěnných fresek. Tempery jsou husté barvy ředitelné vodou s vysokými krycími vlastnostmi. Mají rychlé schnoucí vlastnosti, avšak nemají příliš stálé barvy a po zaschnutí zmatní. Je možné je zakoupit v tubách, lahvičkách v kalíšcích. S těmito barvami se zachází tak jak s akrylovými. K malbě se používá štetců nebo špachtlí. Nemají v praxi tak velké zastoupení a je jen malé množství výrobců co jej doposud vyrábějí a jsou na našem trhu zastoupeny. (11)

2.7 Olejomalba

Olejomalba je nejoblíbenější technikou malířů. Olejové barvy jsou přilnavé na různé druhy podložek. Jsou hladké husté krémovité konzistence, mohou se používat ve vrstvách, rovnou z tub, ve kterých se dostanou koupit. Používají se štětce, ale i špachtle a může se malovat i prsty. Olejové barvy mají schnoucí schopnost delší, dá se s nimi velice dobře pracovat i když již jsou na plátně nanesený. Výsledné malby jsou tmavší. Výhodou těchto barev je stálost. Barvy se dají velice dobře přemalovat, aniž by se spodní vrstva porušila. Výsledné dílo se po zaschnutí na závěr přetře lakem. Štětce se k malbě používají s kratším a pevnějším vlasem, nejlépe z hověziny nebo soboliny. Pokud nejsou během malby použité štětce dále používány, je důležité je nechat ponořeny do ředidla. Po ukončení práce, se musí štětce důkladně vymýt a vysušit a skladovány jsou vždy štětkami nahoru, aby se neničil jejich tvar. (12, 13)

2.8 Akryl

Technika malby akrylem, je v podstatě univerzální. Základ tvoří voda, je to jedna z hlavních výhod a předností. Výsledné dílo je vodě odolné a neatírá se. Tyto barvy mají podobné vlastnosti jako olejové barvy. S tím rozdílem, že velice rychle zasychají. Výrobci tyto barvy plní do tub a kelímků, jsou rozlišovány na školní a profesionální, také se liší výrazně v kvalitě a v ceně. Jsou vyráběny matné, lesklé, ale i v duhových nebo fosforeskujících barvách. Akryl je možné nanášet v tenké vrstvě štětci nebo v tlusté vrstvě pomocí špachtlí a v podstatě na cokoli od papíru, po zed'. Velice dobře se hodí jak k malbám na velká plátna, tak i k tvorbě miniatur. Výsledná díla je dobré nechat po dobu jednoho až dvou týdnů vyschnout a poté nanést pro ochranu barev a ochranu před prachem lesklý nebo matný tekutý lak k tomuto určený. Lak je ideální nanášet v horizontální poloze nejlépe plochým štětcem jedním směrem od vrchu dolů a to stejnoměrně. Proces je dobré s odstupem času opakovat ještě jednou. (5, 14)

3 KOMPOZICE

Podstatou kompozice jsou pravidla nebo doporučení, jak uspořádat nebo vybudovat umělecká díla, ať se to týká malby, fotografie, grafického designu nebo sochařství. Úspěšnost závisí na schopnostech malíře, jak vidí své objekty konkrétně, detaily by měly být v počátcích vyloučeny. Objekt, který bude malován bude mít tvar, velikost, bude umístěn v prostoru na střed nebo na takzvaný „zlatý řez“. Malíř si vytvoří návrhy, náčrtky nejlépe mimo plátno, ze kterých posléze vybere tu nejlepší kompozici, která by měla oko diváka udržet v nejdůležitější a nejpodstatnější části díla. (5, 15)

Nejenom v malířství, ale i v jiných oblastech například v grafice a fotografiích je třeba znát i kompozice lineární, které se týkají her světla a stínů mezi liniemi, křivkami, za které v přírodě můžou být považovány řady stromů, obrysy hor, kolejnice. Jsou to prvky, které umělci používají ve svých dílech. Mezi další patří tonální kompozice, kdy tón obrazu, malby vnikne zobrazením ploch, které mají určitou barvu, odraz, světlo, intenzitu. Tvary vyjádřené v malbě (mraky, kopce) nemusí být ohraničeny linií jinými barvami nebo tóny barev. Hlavní obrazec by měl být tonálně odlišen od okolí. Je to tedy hra tónů. Kompozice barevná je uspořádání barev a prvků v obrazech. Záleží na náladě, estetice, názoru každého autora obrazu. Zde řeší malíř harmonii barev, kontrasty, umístění tvarů na ploše, velikost plochy, linie. Tato kompozice se zabývá i rozdělením barev na teplé, studené, syté, kontrastní, harmonické, pastelové a další. (16)

3.1.1 Kompoziční prvky

Pro tvorbu kreseb, maleb je potřeba nástrojů jako jsou vizuální prvky, malíř jimi komponuje svoji tvorbu, svá díla. Tvar, velikost a umístění objektů, prvků v malbě je i na základě určitých a daných kompozičních metod. Mezi tyto kompoziční metody patří skladebný princip, kompozice linií a křivek, kompozice tónů, jež je hra světla a stínu, kompozice barev, perspektivy a prostor. Tyto metody jsou dle obecných platností a jsou důležité pro uspořádání uměleckých děl. „*Jsou to principy: role, kontrastu, symetrie a proporce.*“ Prvky, které jsou v dílech, vždy plní dané úlohy, mají funkce a hrají určité role. Hlavními, vedlejšími, rušivými nebo zmatečnými jsou brány prvky podle toho jakou roli v dílech hrají. Když se opakují stejné nebo podobné prvky, tvary, tóny barvy je to označováno jako rytmus. (16)

Symetrii je myšleno cílené rozmístování prvků, které jsou si podobné pravidelně kolem středové nebo jiné osy a navozuje pocit rovnováhy, vyvážení a klidu. Nedílnou a důležitou součástí uměleckých děl je princip kontrastu tónů a barev. Proporce čili rozměry nebo velikost prvků používají umělci k posuzování rozměru objektu. K tomuto je používán známý předmět, sloužící jako měřítko. (16)

3.1.2 Bod

Základem všech prvků vizualizace je bod ať jsou to kruhy, skvrnky, tečky. Mohou být samostatně nebo mohou být tvořeny součástí celku. Bod vedle bodu tvoří čáru, skupina bodů tvoří prostor. Obrys vázy, sklenice, hrnečku, které jsou kruhové, ohraničené ať do stran či dovnitř, je to vždy bod. (16, 17)

3.1.3 Linie

„Geometrická linie je neviditelná. Je to pomyslná stopa, kterou vyznačuje pohybující se bod...“ Takzvaná čára je základní a běžný prvek děl, která někam směřuje, něco odděluje, spojuje, skládá i rozhýbává. Může být chápána jako stopa, mezera, může být pomyslná i skutečná. Obrysy, tvary, hrany předmětů se vyznačují jako linie, tvoří spojnice mezi body. (17)

3.1.4 Plocha a povrch

Mezi základní prvky patří plocha a povrch. Hranice, obrys, výplň určuje tvar, v nichž jsou ukryté body, které získávají na významu. Obrysy tvarů získávají na hodnotě. Povrch a plocha mají určitou strukturu. Mohou být hladké, hrubé, pravidelné, nepravidelné, oblé, hranaté, kulaté... Tvary, které výtvarník rozmisťuje na plochu určitého formátu, by měly být v harmonickém rytmu, mít určité uspořádání, aby divákovi přinesly co největší a nejlepší zážitek. (6, 17)

3.1.5 Symetrie a asymetrie

Symetrie a asymetrie je součástí vytvoření a uspořádání díla. Malíř nebo výtvarník si v návrhu promyslí, jak by mělo jeho dílo vypadat. Symetrie je souměrné uspořádání tvarů vertikálním nebo horizontálním směrem. Opakem je asymetrie, kdy jsou tvary v podstatě nesouměrné a zároveň nesouměrně buď cíleně nebo necíleně rozmístěny na ploše. Symetrie působí přímočaře, důrazně, většinou působí na diváka jednoduše, ale nemusí vůbec zaujmout. Asymetrie působí velmi rozdílně a většinou dokáže diváka zaujmout. (6,17)

3.1.6 Formát

Ohraničenou plochou je rozuměn formát neboli stránka. Na plochu rozmisťujeme nejenom kresbu, malbu, obrázky, tvary, ale i text, grafiku, tak aby skvěle vynikly a dílo bylo dokonalé. Malíř povětšinou používá tvary, čáry, křivky...Zvolí si symetrii nebo asymetrii, rozvrhne již v návrhu jak a kam uspořádá tvary, prvky, zvolí barvy, které navodí pocit harmonie, klidu nebo naopak radosti, smutku. (6)

Grafik velmi často přehlíží formát, kdežto malíř si vždy zvolí správnou velikost. Má na výběr z velkého množství formátů. *„Formát představuje místo fyzického kontaktu s uživatelem, které ovlivňuje způsob, jakým vnímáme tištěnou i online komunikaci.“* Jsou známy velké formáty, aby byli i na dálku dobře vidět. Opakem jsou malé až miniaturní formáty. Jako velkoplošný formát si může malíř zvolit zeď, malby fresek a jiných obrazů nebo plátna, která jsou velká několik metrů. (19)

„Velikosti papíru jsou standardizované dle ISO (vyhlašované Mezinárodní organizací pro standardizaci).“ Papír, čtvrtka a jejich velikost je označována „A“ na takzvané stupnici od A10 až po A0, 2A0, 4A0, kdy velikost A10 je nejmenší a opačně. Nejpoužívanější pro tisk, ať je to na šířku, či výšku je velikost A4. (19, 20)

4 REALIZACE

V této části práce se zaměřím na technické prvky, které jsem používala a byla jimi doprovázena po celou dobu procesu tvorby pěti velkoformátových maleb. Představím proces mé tvorby, zmíním se o výběru formátu, papíru, deskách, barev, kompozice a linie.

4.1 Formát, papír, desky

Formát souboru návrhů skic jsem zvolila na čtvrtky formátu A1, A2, A4, čtvrtky mají téměř vždy shodnou gramáž. Pro tvorbu pěti velkoformátových maleb jsem, zvolila sololitové desky o formátu 100 x 70 cm.

4.2 Barevnost

V rámci teoretické práce jsem se zmínila o teorii barev již v předchozích kapitolách, a tudíž popíši zvolené barvy jen v krátkosti.

Všechny barvy ovlivňují nějakým způsobem psychiku člověka, city, nálady, chování. V našich domovech by měly barvy vyvolávat příjemné pocity, a hlavně dobrou náladu. Většina lidí i já uplatňuji ve svém domě světlé, zářivé a výrazné barvy a jejich hloubku, soulad, ale i jiné vlastnosti. Barvy jsou děleny na teplé a studené. Barva teplá, mezi které patří například barva žlutá, oranžová, červená vzbuzuje teplo a jejich působení je dynamické a aktivní. Opakem na nás působí barvy studené, mezi něž patří například zelená, modrá fialová a vyvolávají v nás pocit chladu a klidu. Další moc hezkou a praktickou barvou je barva čistě bílá a odstín šedé barvy, tyto barvy spolu harmonizují a navozují pocit čistoty, ticha a souladu.

Z těchto faktů a působivosti vychází i moje návrhy, skici a velkoformátové malby. Pozadí jsem u každého obrazu volila stejné, a to v barvě čisté bílé a barvy s nádechem světle šedé. Tyto barvy vyjadřují čistotu, světlost, nevinnost, znovuzrození. Barevnost věci jako kojenecká lahvička, chrastítka, dudlík, šatičky, botičky je v barvách teplých. Tyto barvy jsou teplé, vyjadřují život, lásku, navozují příjemný pocit, skvělou náladu a upoutají pozornost.

4.3 Kompozice

V kapitole kompozice a podkapitole kompoziční prvky jsem se již zmiňovala, že je kompozice nedílnou součástí mé práce. Kompozice určuje pravidla, jak uspořádat a umístit určité prvky v dílech. Ve své diplomové práci jsem vždy hlavní motiv (lahvičku, dudlík, šatičky...) směřovala na středovou osu a zlatý řez. V malbách jde nejenom o správné umístění hlavního prvku, ale i o kontrast, formát, ale i o barvu, barevnost a perspektivu. Pozadí obrazů má stejnou barvu i význam, vyvolává čistotu. Hlavní motiv vynikne a zároveň upoutá oko diváka.

4.4 Linie

I linie se stává velice důležitou součástí malby, neboť i hlavní motivy obrazů se sestávají z linií. Linie, čáry mají vždy určité barevné nebo černobílé tóny, které je ohraničují. Malby jsou tvořeny z linií a v podstatě i geometrických tvarů, avšak u hlavních motivů jsou linie oblé a působí životaplně. Malby jsem nezvýrazňovala uzavřenými tmavými liniemi, nýbrž jsem se snažila linii slít a vytvořit tak celistvou plochu.

5 PROMĚNA

V této kapitole mé diplomové práce se zaměřím na soubor pěti velkoformátových maleb. V každé podkapitole se věnuji jedné malbě, která vystihuje a znázorňuje mateřství. Podrobně popíši konkrétní motiv, který jsem malbou vyjádřila ve svém díle.

Motiv, který mají malby společný, je proměna čili transformace, jejímž symbolem je mateřství. Každý motiv zabírá víc jak padesát procent plochy. Každý znázorněný motiv má svoji dominantu, kterou jsou například ornamenty, které jsou odlišné výraznou barevností. Byly použity víceméně barvy teplé (oranžová, žlutá, červená) a mají velmi podobný záměr. Tento záměr upoutává pozornost. Teplé barvy vystupují v popředí a tím dají vyniknout dominantním prvkům.

Pozadí obrazů je v podstatě u všech stejné, nebo velmi podobné. Toto pozadí umožní motivům vystoupit opticky do popředí, motivy jako je dudlík, chrástítko, kojenecká lahvička se stávají realistickými a velice dobře s pozadím kontrastují. Také jsem chtěla vyzdvihnout důležitost a nepostradatelnost těchto motivů, prvků ve vývoji našich milovaných bytostí, jimiž jsou naše milované děti.

5.1 Kojenecká láhev

Kojeneckou láhev jsem si zvolila jako první symbol mateřství. Zvolila jsem láhev na mléko, která je nedílnou součástí kojenecké výbavy, i když je také hodně diskutovaným tématem hlavně na sociálních sítích, kde nespočet maminek snáší na tuto vymoženost kritiky. Jeden z problémů je ten, že silikon ani nejuhodnějším tvarem savičky nemůže nahradit bradavku a dítě tak začne odmítat prs hlavně z pohodlnosti snadného sání. Já mám ovšem takovou zkušenost, že občasné pití z láhve neničí fázi kojení.

Jako první jsem si připravila sololitovou desku k malbě, natřela ji světle šedou barvou, která ovšem slouží jen jako podkladová a poté jsem bílou barvou za pomoci linií rozvrhovala kresbu, aby byla reálně a perspektivně správně. Jelikož je finální pozadí z okrajů bílé a do středu šedé, případné pomocné linie jdou snadno přimalovat a ve výsledku nejsou vidět. Když jsem byla zcela spokojena s rozvržením motivu kojenecké lahvičky, mohla jsem se pustit do finálního dobarvování.

Láhev je tvořena ze silikonové kulaté savičky, která je průhledná, hypoalergenní a má dlouhou životnost. Proto jsem ji ohraničila bílou linií, kterou jsem dále dobarvila

rozředěnou bílou barvou, abych docílila průhledného efektu. Bílá linie vystupuje, jelikož je podkladová barva šedá. Zmiňovanou průhlednost jsem vytvořila tak, že jsem za pomoci tenkého štětce tvořila oblé tvary po směru silikonu tak, abych zachytila plasticitu, a co největší reálnost předmětu. Savička je připevněna ke kulatému víčku. Oba předměty lze od sebe oddělit a vymalovala jsem je v červených odstínech.

Kojenecká láhev je vyrobena z plastu, a tak vyniká schopnostmi jako je lehkost, nerozbitnost, tepelnou izolací a snadnou manipulací. Láhev je průhledná, a tak jsem zvolila stejný postup práce jako při tvorbě savičky jen s jednou výjimkou, že jsem vnitřek láhve vyplnila žluto-bílou tekutinou, a to mateřským mlékem. Průhlednost jsem ovšem vytvořila stejným způsobem jako u savičky a to tak, že jsem láhev ohraničila bílou barvou, kterou jsem dále dobarvovala vodou rozředěnou bílou barvou a za pomoci malého štětečku jsem malovala tenké linie lemující tvar láhve, abych docílila průhledného efektu.

Poté jsem šedé pozadí znovu vymalovala krátkými tahy od tmavě šedé barvy až po bílou barvu. Šedá znázorňuje stín předmětu a bílá barva okolo čistotu a nevinnost zrození bytosti.

5.2 Dudlík

Jako druhý symbol mateřství jsem si vybrala dudlík, který je též nedílnou součástí novorozence. Slouží jako uklidňovací pomůcka, pokud dítě pláče. V dnešní době je hodně diskutovatelný a snáší se na něj spousty kritik. Já v tom však nevidím problém. Pokud dudlík dítě nepoužívá po třetím roku života, a proto je dalším důležitým námětem obrazu. Samozřejmě jsem vybrala dcery nejoblíbenější značku dudlíku MAM, jelikož jeho savička je ortodontická a neničí tolik dásně a zuby.

Když jsem měla jasnou představu, které šidítko ztvárním, tak jsem si připravila sololitovou desku a našepsovala ji bílou podkladovou barvou, jenž v konečné fázi bude i barvou pozadí s příměsí barvy černé, která je ve výsledku šedá a značí stín. Bílá barva nese funkci čistoty zrození nového neposkvrněného života a taktéž, aby dobře vyniknula hlavní dominanta obrazu a to dudlík.

Zmiňovaný předmět jsem si položila před stojan, na kterém jsem měla upevněnou sololitovou desku a začala jsem si světle žlutou barvou rozvrhovat nejprve hrubou kresbu a poté i s drobnými detaily, aby byl dudlík perspektivně správně. Samozřejmě pomocné linie lze znovu přetřít podkladovou barvou, aby nebyly vidět.

Když jsem byla spokojena s rozvržením, mohla jsem začít s reálným dobarvením předmětu. Dudlík se skládá ze silikonové částečně průhledné savičky, na kterou jsem použila kombinaci bílé barvy s barvou černou, tak aby vypadala reálně, jelikož savička brání průchodu světla, tak je místo vymalováno barvou šedou, která nese i barvu stínu onoho předmětu. Taktéž je přes savičku částečně vidět světle fialový plast dudlíku.

Silikon, ze kterého je savička vyrobena, jsem ohraničila bílou linií a poté jsem z kraje dovnitř rozředěnou bílou malovala čáry, abych znázornila plasticitu objektu a naznačila poloprůhlednost silikonu. Savička je připevněna k bílému plastíku, který drží na límci. Límec dudlíku je opatřen ventilačními otvory a na něm je z vrchu umístěn knoflík, který lze snadno uchopit a malé dítě jej snadno za knoflík uchopí také. Límec je vymalován světle fialovou barvou, kterou jsem namíchala z červené, modré a bílé barvy a též je částečně průhledný. Zmiňovaný knoflík nese bílou barvu s fialovými prvky.

Dudlík je na desce umístěn na střed, přičemž savička směřuje k naší osobě směrem dolů.

5.3 Chrastítko

Jako třetí obraz jsem vytvořila malbu chrastítka, jenž představuje další nepostradatelný symbol mateřství. Měla jsem na výběr z více variant, ale nakonec jsem zvolila toto. Jelikož v prvních měsících života mé dcery byla právě tato hračka, která byla a je její oblíbená. Chrastítko je výrazné barvy, příjemného zvuku a udrží pozornost dcerky na delší dobu.

Když jsem již po přípravě měla jasnou představu, tak jsem si připravila sololitovou desku, kterou jsem si předem našepsovala bílou podkladovou barvou. Poté jsem si předmět položila před sebe a začala jsem rozvržením malby světle žlutou barvou, aby šli případně špatné linie lehce zamalovat barvou bílou.

Barvu, kterou jsem použila do pozadí znázorňuje čistotu nového života a také vyzdvihuje hlavní předmět, který je dominantou obrazu. Ovšem pozadí není čistě bílé. Též jsem použila černou barvu, kterou jsem smíchala s bílou a vznikla tak šedá, jenž má účel světla a stínu, aby předmět vypadal plasticky a reálně.

Poté co jsem měla malbu rozvrženou perspektivně správně, jsem začala jednotlivé úseky vymalovávat reálnými barvami.

Chrastítko se skládá ze žluto okrové rukojeti, na jejímž konci je červený kruh, ze kterého vylézá jedenáct viditelných, pár milimetrů žlutých oválek, které mají stimulační účinek podle hmatu a samozřejmě i účinek chuťový, jelikož miminka všechny předměty poznávají a zkoumají přes svá ústa. Uprostřed onoho červeného kruhu je připevněná přes žlutou tyčku zelená kulička, která se dokáže otáčet. V této kuličce jsou malé kuličky, které nejsou vidět a když se uchopí chrastítko do ruky a zatře se s ním, vydává zvuk chrastění. Proto i ten název chrastítko.

Snažila jsem se zachytit světlo a stín, jenž padal na předmět, aby vypadal a působil plasticky. Na zmiňovanou rukojeť a oválky z červeného kruhu jsem použila žlutou, okrovou, bílou a hnědou barvu, na červený kruh jak jinak než červenou, bílou, a černou barvu. Na zelenou kuličku barvu zelenou, tmavou zelenou, žlutou, bílou a černou. Objekt jsem malovala malými plochými štětci a pozadí naopak velkým plochým štětcem.

5.4 Botičky

Botičky jsem zvolila jako čtvrtý obraz v mé práci. Jelikož se psychomotorický vývoj miminka plně rozvíjí, mají tu právě botičky též čestné místo jednoho ze symbolů mateřství. Dcera se začala stavět na nožičky v osmi měsících, a tak byl čas vybrat první capáčky, které jí budou plně vyhovovat a splňovat správný vývoj. Botičky jsou vyrobené z kůže. Právě tento materiál umožňuje dobrou pohyblivost, vysokou prodyšnost, pohodlnost a snadné obouvání, což byly velmi důležité parametry, kterých jsem chtěla dosáhnout.

Můžeme si všimnout, že capáčky se snadno nazouvají díky pásku na suchý zip, na kterém je uprostřed mašle. A tak jsem vybrala právě tyto botky, které jsem namalovala. Botky jsou malé a měří okolo deseti centimetrů.

Jak píší u ostatních obrazů, tak i u tohoto obrazu jsem si sololitovou desku a natřela ji podkladovou bílou barvou. Poté jsem štětec namočila do žluté barvy a začala s rozvržením objektu tak, aby byl perspektivně správně. Používala jsem k tomu tyč na vizování. Pomocné linie nejsou vůbec na škodu, jelikož jsou natřené světle žlutou barvou, která jde snadno přetřít jak bílou, tak i šedou barvou. Když jsem měla objekty rozvržené, pustila jsem se do výmalby.

Botičky jsou natočené doleva a pohled na ně je shora, pravá lehce překrývá druhou botičku a jsou umístěny na střed. Kombinovala jsem barvy červenou, okrovou a bílou. Snažila jsem se vytvořit červeno-béžový odstín, meruňkovou barvou.

Když jsem měla objekt namalovaný, mohla jsem se pustit do pozadí, u kterého z větší části převládá bílá barva, která značí čistotu, nevinnost, nový život a šedá barva je stín předmětu.

5.5 Šatičky

Jelikož se mi narodila dcera, tak dalším a posledním symbolem mateřství jsou šatičky, které naprosto vystihují pohlaví dítěte. Samozřejmě jsem měla velkou možnost výběru z mnoha šatů, které moje dcerka má, ale já zvolila její úplně první, které měla na sobě. Jsou takovou upomínkou, jenž měla na sobě, když byla na vítání občánků. Je to událost, kde sám pan starosta přivítá všechna narozená miminka v naší krásné malé obci.

Když jsem měla představu, které šaty ztvárním, tak jsem si připravenou sololitovou desku natřela podkladovou barvou. Poté jsem umístila dětské šaty před stojan a začala rozvrhovat tím, že jsem světle žlutou barvou začala malovat. Vždy používám světlou barvu, jelikož pomocné linie jdou poté snadno přetřít a není nic vidět. Vždy dbám na to, aby byl objekt perspektivně a reálně správně. Když jsem byla s rozvržením správně, na paletě jsem si smíchala potřebné barvy. Použila jsem barvy červenou, oranžovou, okrovou, bílou a černou. Šaty mají odstín meruňkový, ale i fialový.

Okolí šatiček je šedé barvy, která plynule přechází do bílé, jenž symbolizuje čistotu a nevinnost, jako u ostatních obrazů.

6 VÝSTUP

Výsledné obrazy lze vyvěsit v dětském pokoji, ale i ve zdravotnických ordinacích jako je dětská ordinace, dětská klinika, gynekologie, porodnice, pohotovost a další. Měla jsem bohužel tu možnost navštívit s dcerou dětskou pohotovost a dětskou kliniku, ale nikde nevisel žádný obraz, přitom děti se rádi odreagují a vnímají okolí a prostředí ve kterém se nacházejí. Proto jsem též použila výrazné a veselé barvy, které jsou umocněny bílým pozadím.

7 DIDAKTIKA

V této kapitole se ve své diplomové práci věnuji didaktice. Tato část je zaměřena na otevřené kódování reflexní bilance, na tvorbu relační mapy a analýzu zjištěných okolností, které byly zjišťovány na základě položených výzkumných otázek.

Didaktická část byla zpracována na základě reflexivních bilancí pedagogické praxe, která byla realizována na počátku roku 2018.

Praxi jsem realizovala na SOŠUUD (střední odborná škola obchodu, užitého umění a designu) Nerudova 33, Plzeň v Ateliérech Bory. Vyučovala jsem vždy v prvním ročníku, kde se dle osnov výuky studenti věnovali tvorbě kresby.

Tato didaktická část je zaměřena na studijní kresbu zátiší třemi různými technikami.

8 Příprava bloku

8.1 Údaje o výuce

Škola:	SOŠUUD Nerudova 33, Plzeň
Pedagog:	Mgr. Němejc Tomáš
Třída:	1. GD, 2.skupina
Výuka:	Projekt - Výtvarná příprava
Časová dotace:	3 x 45 min.
Datum a čas realizace:	13.2.2018 - 3 x 45 min.

8.2 Příprava výuky - popis

Blok 1	
Návaznost	Studenti zrealizují projekt "Studijní kresba zátiší", zpracováno pro předmět KVK/REEV (Dr. Uhl-Skřivanová).

Edukace	Student chápe zadání; Student začíná hledat souvislosti nebo rozdílnosti jednotlivých technik, zvládá rozvržení a techniky kresby a obhájí své dílo
Pomůcky	PC s projekční technikou (dataprojektor), odborná literatura, malířské stojany, velkoformátový balicí papír, přírodní uhel, tyč na vizování, klipsy na uchycení papíru, hadr, příklady umělců, ukázky prací studentů, předloha
Forma	Individuální práce studentů, učitel – kouč, interakce učitele a studenta, sebereflexe
Představení sebe zadání projektu studentům motivační úvod příprava pomůcek 10 min.	<p>Motivační úvod: „Dobrý den, ráda bych se vám představila. Jmenuji se Markéta Egermajerová a studuji FPE v Plzni. Kdybyste nadále chtěli prohloubit své znalosti a předávat je dál, tak se můžete vydat touto cestou jako já.“</p> <p>Zadání práce: „Chtěla bych po vás, abyste si vyzkoušeli studijní kresbu předmětů, které můžete vidět uprostřed místnosti, třemi různými technikami a to šrafovanou, stínovanou a liniovou kresbu uhlem. Na projektoru vám ukáži pár ukázek, jak by to mohlo vypadat. Objekty nemusí mít skutečnou velikost, důležité je, abyste se zaměřili na tyto tři techniky a všechny předměty by se měli vejít do formátu. Rozumíte všichni zadání? Pokud ano, tak se můžete pustit do práce a dám vám pár minut na rozvržení kresby a začnu vás individuálně obcházet.“</p> <p>Shrnutí: Vysvětlení zadání, zvládnutí techniky – stínování, šrafování, linie.</p> <p>Metody přenosu viděného.</p> <p>Vizuální forma, vývoj uměleckých vyjadřovacích prostředků.</p> <p>Příprava pomůcek – předloha, malířské stojany, velkoformátový balicí papír, přírodní uhel, tyče nebo špejle na vizování, klipsy na uchycení papíru, hadr, PC a dataprojektor, odborná literatura</p>
Realizace projektu Studijní kresba zátiší 45 min.	Kresba zátiší – rozvržení tří různých objektů

8.2.1 Motivační úvod

„Dobrý den, ráda bych se vám představila. Jmenuji se Markéta Egermajerová a studuji FPE v Plzni. Kdybyste nadále chtěli prohloubit své znalosti a předávat je dál, tak se můžete vydat touto cestou jako já.“

8.2.2 Zadání práce

„Chtěla bych po vás, abyste si vyzkoušeli studijní kresbu předmětů, které můžete vidět uprostřed místnosti, a to třemi různými technikami, šrafovanou, stínovanou a liniovou kresbu uhlím. Na projektoru vám ukáži pár ukázek, jak by to mohlo vypadat. Objekty nemusí mít skutečnou velikost, důležité je, abyste se zaměřili na tyto tři techniky a všechny předměty by se měli vejít do formátu. Rozumíte všichni zadání? Pokud ano, připravte si všechny potřebné pomůcky a můžete se pustit do práce. Dám vám pár minut na rozvržení kresby a začnu vás individuálně obcházet.“

2 a 3 blok	
Návaznost	Studenti zrealizují projekt “Studijní kresba zátiší”, zpracováno pro předmět KVK/REEV (Dr. Uhl-Skřivanová).
Edukace	Student chápe zadání; Student začíná hledat souvislosti nebo rozdílnosti jednotlivých technik, zvládá rozvržení, techniky kresby a obhájí své dílo
Pomůcky	PC s projekční technikou (dataprojektor), odborná literatura, malířské stojany, velkoformátový balicí papír, přírodní uhlí, tyč na vizování, klipsy na uchycení papíru, hadr, příklady umělců, ukázky prací studentů, předloha
Forma	Individuální práce studentů, učitel – kouč, interakce učitele a studenta, sebereflexe
Realizace kresba 60 min	Přesné rozvržení podkladové kresby (za pomoci vodítek, vše bez stínování), kresba tří technik (šrafování, stínování a lineární kresba)

	<p>Zvládnutí perspektivy a proporčního měřítka, dobré odpozorování objektu, studijní kresba podle skutečnosti, umístění do formátu (tak, aby se tam objekty vešly celé)</p> <p>Učitel žáky pozoruje při práci, případně se dotáže na konkrétní souvislosti. Ujistí se, zda každý student ví, co má dělat. Snaží se pomoci s dodržáním perspektivy. Během práce obchází jednotlivé žáky a individuálně či kolokviálně konzultuje s nimi jejich práci (jak nejlépe zachytit světlo a stín za pomoci šrafur, stínování a lineární kresba, zachovat proporce...)</p>
<p>Dokončení práce</p> <p>5 min</p>	<p>Učitel během práce obchází jednotlivé žáky, radí jim s dokončováním prací, poslední individuální hodnocení jejich práce (valéry, šrafury, lineární kresba). Všechny objekty musí být umístěny proporčně a perspektivně správně, vyzdvihnutí kreslířské techniky.</p>
<p>Prezentací prací, reflexe</p> <p>10 min</p>	<p>Závěrečné shrnutí: „Na závěr všichni otočte stojany směrem ke středu místnosti a od každého z vás bych chtěla, abyste mi odpověděli na otázku, která z technik se vám nejlépe kreslila a která naopak nejhůře? V další hodině bychom se jí více věnovali.“</p> <p>Vytváří se prostor a klid pro prezentaci děl, žákům je položena otázka, na kterou odpoví každý žák slovně a zhodnotí svoji výslednou práci.</p> <p>Studenti svá díla otočí ke středu a prezentují svá díla, sdělí pocity a úskalí, které jej při práci doprovázeli.</p> <p>Prezentace hotových děl, obhájení si vlastní práce, sebereflexe od ostatních a řešení problémů.</p>
<p>Téma na příští hodinu, úklid</p> <p>5 min</p>	<p>Učitel se snaží studenty namotivovat pro příští hodinu, připomene pracovní pomůcky a rozloučí se se studenty.</p> <p>Student si uklidí své místo a může přemýšlet o další hodině.</p>

8.2.3 Prezentace prací, reflexe

Závěrečné shrnutí: „Na závěr všichni otočte stojany směrem ke středu místnosti a od každého z vás bych chtěla, abyste mi odpověděli na otázku, která z technik se vám nejlépe kreslila a která naopak nejhůře? V další hodině bychom se jí více věnovali.“

Vytváří se prostor a klid pro prezentaci děl, žákům je položena otázka, na kterou odpoví každý žák slovně a zhodnotí svoji výslednou práci.

8.2.4 Formy a prostředky hodnocení

- Slovní hodnocení ve formě zpětné vazby, průběžné (během práce učitel obchází jednotlivé žáky, konzultuje s nimi jejich výtvarný záměr a dává jim podle potřeby cenné rady ohledně kvality provedení záběrů) i závěrečné
- Sebehodnocení – spojeno úzce s afektivními cíli, shrnutí látky, hodnocení, reflexe vlastní činnosti (co je k tomu vedlo, co se povedlo, kreativita), vyčlenit na konci hodiny alespoň 15 minut
- Zpětná vazba (co se podařilo a kde byla chyba, analýza té dané chyby) – bezprostředně po výkladu

8.2.5 Kritéria hodnocení

- Splnění cílů
- Originalita myšlenek
- Komunikativní a prezentační dovednosti
- Schopnost řešit problémové situace
- Schopnost vyhledávání a zpracování informací (výstup z domácí práce žáků) – věcnost, správnost, originalita
- Velkoformátová kresba na dané téma
- Zvládnutí techniky – stínování, šrafování, linie
- Metody přenosu viděného

8.3 Reflexe

Na SOŠUUD jsem již měla možnost učit v prvním ročníku, a tak jsem byla přesvědčena, že ve druhém ročníku vysoké školy chci opět učit na té samé škole a velice mne oslovil předmět Výtvarná příprava. Předmět je zaměřen na kreslířské a malířské techniky, které jsou mi velice blízké.

Jelikož jsem učila první ročník, měla jsem se studenty za úkol výhradně studijní kresbu, aby se hlavně naučili (znalost perspektivního vidění) zvládat perspektivu, proporční měřítko a kresbu podle skutečnosti.

Přípravu jsem důkladně konzultovala (konzultace přípravy) s mentorem předmětu před vyučováním. Byla to má první hodina, a tak jsem se studentům představila jako studentka FPE, a že je budu učit pár hodin v několika dnech. Studenti jsou zvyklí si před začátkem hodiny vždy připravit pracovní prostor takzvané malířské stojany a mají si možnost vybrat (úhel pohledu) si sami pracovní místo, ze kterého budou zpracovávat úkol. Společně jsme připravily veškeré potřebné pomůcky - plastickou gumu, tyče na vizování, hadříky, papíry (příprava pomůcek), abychom předešli nenadálým problémům, které by eventuálně mohly nastat.

Jako první jsem chtěla namotivovat studenty prvního ročníku (motivace ke studiu VŠ) k dalšímu studiu a představení své osoby:

„Dobrý den, ráda bych se Vám představila. Jmenuji se Markéta Egermajerová a studuji poslední ročník magisterského studia na FPE v Plzni. Pokud vás baví výtvarná výchova a chtěli byste nadále prohlubovat své znalosti, vědomosti, dovednosti a nadále je tak předávat dále (motivace), můžete se vydat stejnou cestou jako já.

A teď již k zadání vaší dnešní práce. Chtěla bych po vás, abyste si vyzkoušeli studijní kresbu (zadání) předmětů, které můžete vidět uprostřed místnosti, a to třemi různými technikami.“

Na projektoru promítám ukázky technik pro představu. „A to technikou šrafovanou, stínovanou a lineární kresbu, vše přírodním uhlím. Na projektoru vám ukáži několik ukázek. Objekty nemusí mít skutečnou velikost a některý z předmětů může být nadnesen, hlavně předměty nezmenšujte. Důležité je, abyste se zaměřili na tyto tři techniky, které můžete kreativně ztvárnit a vše by se mělo vejít do formátu. Na projektoru se můžete

všimnout ukázek kreslířských technik. Ráda bych vám o těchto technikách něco málo řekla (vzdělávací obsah). Všechny tři techniky mají něco společného, věděl by někdo, co myslím?“ (podnícení ke konverzaci) Jedna žákyně odpověděla: „Aby bylo poznat kde je světlo a kde stín.“ Odpověděla jsem studentce: „Ano správně, máš pravdu.“ (pochvala) „Znáznorňujeme tak, kde je světlo a stín, tedy iluze plastického tvaru. Vysvětlíme si základní rozdíl mezi šrafovanou a stínovanou kresbou (techniky). Viděli jste pár ukázek, mohl by mi někdo z vás říci (podnícení ke konverzaci) jaký je mezi nimi rozdíl?“ Student odvětil: „Stínovaná je kresba rozmazaná a nemá vidět tahy, kdežto šrafovaná má hodně druhů tahů.“ Opět jsem odpověděla: „Ano správně, máš pravdu.“ (pochvala). Stínovaná kresba nám sděluje, kde je světlo a kde stín a tahy u ní nejsou vidět nebo jsou jen nepatrné. Stín se může naznačit rozmazáním nebo vytvářením krátkých tahů (pracovní postup), jenž se v různých vzájemně se překrývajících směrech vrství. Můžete zde vidět ukázkou kresby od nizozemského umělce Mauritse Cornelise Eschera (seznámení s výtvarným uměním), který byl známý svými kresbami paradoxu perspektivního kreslení.

Šrafovaná kresba také sděluje, kde je světlo a kde stín, a navíc nám říká o tvaru objektu, jeho materiálu, jelikož jsou jeho tahy vidět. U šrafování se není čeho obávat (obavy, emoce), všechny tahy jsou dovolené (pracovní postup), jako jsou tahy jedním směrem kladených vedle sebe, tahy překrývající se v různých směrech, geometrickými tvary, různými tahy a klikyháky. Zde můžete upustit uzdu své fantazie (motivace) a pustit se do experimentů. Poslední technikou je grafická stylizace. „Věděl by někdo (podnícení ke konverzaci) z vás, co se tím míní?“ Žákyně odpovídá: „Nějaký předmět, který je znázorněn zjednodušeně.“ Opět jsem řekla: „Ano, opět správná odpověď.“ (pochvala).

Grafická stylizace je v podstatě způsob zjednodušeného zobrazení předmětu a lze s ní také vyjádřit světlo a stín. Zdůrazníte tak charakteristické rysy předmětu. Nemusíte se držet (doporučení) pouze černo-bílé verze, ale můžete využít více odstínů černé. Tak teď to nechám čistě na vás. Máte tedy za úkol použít tři různé techniky, je to technika šrafovaná, stínovaná a grafická stylizace, využijte (kreativita) své kreativity a fantazie. Předlohu máte všichni před sebou. Ještě jednou si tedy zopakujeme (zopakování zadání), co budeme dělat. Máte před sebou předlohu a každý vystavený předmět budete kreslit třemi různými technikami. Rozumíte všichni zadání? Kdo nerozumí, zeptá se. (Porozumění

zadání) Pokud ano, tak **se můžete pustit do práce** (aktivita). Je na vás, zda začnete zprava či zleva. Teď vám dám pár minut na rozvržení kresby a začnu vás individuálně obcházet.“

Poté jsem usedla s mentorem předmětu k počítači a společně jsme udělali docházku v systému Bakaláři. Během 45 minut práce, by měli mít žáci rozvržené všechny předměty perspektivně správně. Za tu dobu jsem udělala pár koleček a obešla všechny studenty několikrát a **pomáhala** jim s perspektivou. (Individuální konzultace - perspektiva)

Příklad: Přišla jsem k žákyni, které jeden z předmětů **padal do strany**. (špatná perspektiva) Doporučila jsem jí: „K dispozici máte tyče na vizování a **doporučila** (řešení problému) bych ti, aby sis ji vzala. Když se na to **společně podíváme** (oprava) (tyč jsem umístila do dráhy kudy se linie ubíhají), tak si můžeš všimnout, že **linie ubíhá jiným směrem** (špatná perspektiva), než ji máš ty zakreslenou. **Zkus si to sama**, (učení) ať to vidíš. A takto si můžeš zkontrolovat i ostatní předměty, aby se linie sbíhaly. **Rozumíš mi** (pochopení), co po tobě chci?“ Když se tato situace opakovala i u dalšího studenta, ihned jsem **zareagovala** (reakce) a **doporučila** (doporučení) všem studentům, aby si vzali tyč na vizování, která byla k dispozici na učitelském stole. Též jsem studentům **vysvětlila** (výklad pojmu perspektiva), co je to perspektiva, aby dobře **pochopili** (pochopení pojmu), co po nich požaduji. Perspektiva znamená, že se pomocí rovnoběžných úběžníků zaznamenává na papíru trojrozměrný předmět, tak jak ho vidí oko, to znamená, že vzdálenější objekty jsou menší a ty, co jsou blíž jsou větší.“ Všichni studenti **neváhali** a **šli si vzít potřebnou pomůcku** (řešení situace), jinak by rozvržená kresba mohla dopadnout špatně a **nebyl by splněn** (obavy) cíl. Takto obejdu všechny studenty, aby měly předměty perspektivně správně a poté jim dám **pokyn** (posun činnosti) k dalšímu posunu.

Když mají studenti **předměty správně rozvrženy** (posun činnosti) mohou se pustit do tří různých technik (šrafování, stínování a lineární kresba). To, že mají studenti předměty perspektivně správně zjistí tím, jak je **individuálně obcházím** (průběžné hodnocení), jelikož to je i průběžné hodnocení jejich práce. Poté je opět obcházím a radím jim, jak nejlépe při zvolených technikách zachytit správné světlo a stín. Na tuto práci mají asi tak hodinu. Studenta se tázala: „Pokud už to **mám hotové** (rychlost práce), máme dělat i stíny předmětů?“

Ve skupince bylo pár rychlých jedinců, kteří měli práci dříve hotovou, a tak jsem jim **doporučila**, (oprava valérů, perspektivy) aby řádně opravili drobné problémy (světlo, stín, perspektiva) a zaměřili se také na stín, který předměty vytváří na pozadí.

Též jsem všem studentům **oznámila** (dokončování prací), že by měli práci dokončovat: „Máte pár minut na dokončení své práce. Prosím, zafixujte své práce a **stojany otočte** (společná reflexe) směrem ke středu, abychom si mohli společně práce prohlédnout.“

Když mají všichni studenti práci hotovou a stojany otočené, je jim **položena otázka** (sebereflexe) k jejich sebereflexi: „Každý z vám mi odpoví na otázku, která z technik se vám kreslila lépe a která nejhůře? V další hodině bychom těmto technikám dali delší prostor.“

Studenti **odpovídali** (závěrečná diskuze) a ve výsledku jsme se shodli, že pro ně byla nejtěžší technikou, technika stínování a nejlepší technika šrafování. Stínování proto, že se dá dobře na kresbě vyjádřit světlo a stín. Šrafovaná proto, **že se nedokázali tolik odvázat a uvolnit** (obavy, neochota). Samozřejmě musím podotknout, že **vznikla zdařilá díla** (výsledek práce) a někteří studenti se **nebáli** (ochota) experimentovat a upustili uzdu své fantazie.

8.3.1 Náhled kódování

Červeným písmem jsem označila slova, která mají určitý význam, takzvané kódování. Význam slov je označen v závorce modrou barvou a v náhledu v pravé části je v komentáři uveden.

perspektivně správně. Za tu dobu jsem udělala pár koleček a obešla všechny studenty několikrát a pomáhala jim s perspektivou. (Individuální konzultace - perspektiva)	Okomentoval(a): [u24]: Individuální konzultace - perspektiva
Příklad: Přišla jsem k žákyni, které jeden z předmětů padal do strany . (špatná perspektiva) Doporučila jsem jí: „K dispozici máte tyče na vizování a doporučila (řešení problému) bych ti, aby sis ji vzala. Když se na to společně podíváme (oprava) (tyč jsem umístila do dráhy kudy se linie ubíhají), tak si můžeš všimnout, že linie ubíhá jiným směrem (špatná perspektiva), než ji máš ty zakreslenou. Zkus si to sama , (učení) ať to vidíš. A takto si můžeš zkontrolovat i ostatní předměty, aby se linie sbíhaly. Rozumíš mi (pochopení), co po tobě chci?“ Když se tato situace opakovala i u dalšího studenta, ihned jsem zareagovala (reakce) a doporučila (doporučení) všem studentům, aby si vzali tyč na vizování, která byla k dispozici na učitelském stole. Též jsem studentům vysvětlila (výklad pojmu perspektiva), co je to perspektiva, aby dobře pochopili (pochopení pojmu), co po nich požadují. Perspektiva znamená, že se pomocí rovnoběžných úběžníků zaznamenává na papíru trojrozměrný předmět, tak jak ho vidí oko, to znamená, že vzdálenější objekty jsou menší a ty, co jsou blíže jsou větší.“ Všichni studenti neváhali a šli si vzít potřebnou pomůcku (řešení situace), jinak by rozvržená kresba mohla dopadnout špatně a nebyl by splněn (obavy) cíl. Takto obejdu všechny studenty, aby měly předměty perspektivně správně a poté jim dám pokyn (posun činnosti) k dalšímu posunu.	Okomentoval(a): [u25]: Špatná perspektiva Okomentoval(a): [u26]: Řešení problému Okomentoval(a): [u27]: Oprava Okomentoval(a): [u28]: Špatná perspektiva Okomentoval(a): [u29]: Učení Okomentoval(a): [u30]: Pochopení Okomentoval(a): [u31]: Reakce Okomentoval(a): [u32]: Doporučení Okomentoval(a): [u33]: Výklad pojmu perspektiva Okomentoval(a): [u34]: Pochopení pojmu
Když mají studenti předměty správně rozvrženy (posun činnosti) mohou se pustit do tří různých technik (šrafování, stínování a lineární kresba). To, že mají studenti předměty perspektivně správně zjistí tím, jak je individuálně obcháším (průběžné hodnocení), jelikož	Okomentoval(a): [u35]: Řešení situace Okomentoval(a): [u36]: Obavy Okomentoval(a): [u37]: Posun činnosti Okomentoval(a): [u38]: Posun činnosti Okomentoval(a): [u39]: Průběžné hodnocení

8.4 Kódování

8.4.1 Výzkumné otázky

Hlavní:

1 Které problémové situace nastali v průběhu realizovaného úkolu.

Dílejší:

2 Co u studentů vyvolalo řešení technického nebo uměleckého problému.

8.4.2 Očekávání

Kresbu zátiší jsem již vyučovala v bakalářském studiu a vím, co mám v souvislosti s výukou očekávat. Tak trochu neznámou pro mě byla otázka, jak studenti pochopí hru světla a stínů a zda budou používat studenti tyče na vizování. V minulosti jsem tuto otázku v podstatě neřešila. Jsem tedy zvědavá, jak se s tímto problémem studenti vypořádají a jak k němu budou přistupovat a do jaké míry se má snaha setkat s očekávaným cílem.

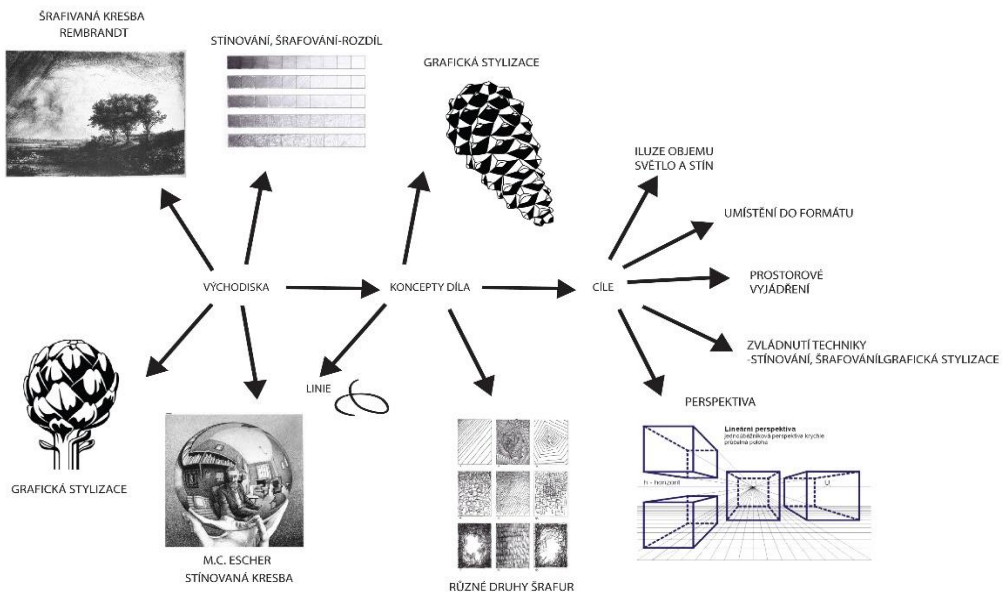
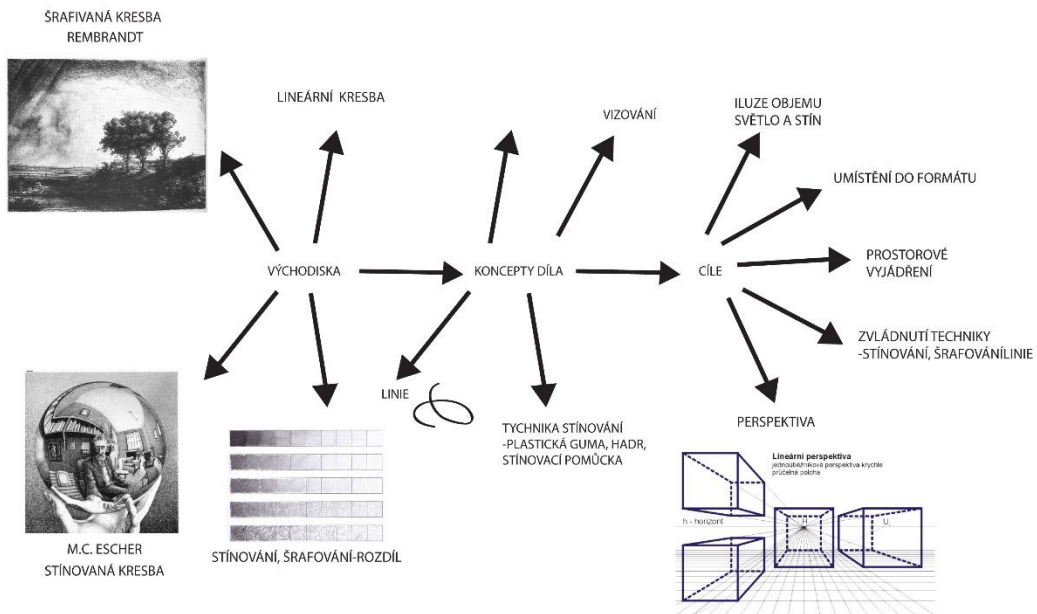
8.4.3 Reflektivní bilance

Nad přípravou bloků jsem strávila poměrně hodně času a promyslela jsem si zadání důkladně. Motivační blok spolu se zadáním práce proběhl v souladu s mým očekáváním, studenty návrh kresby zaujal. Pozorně poslouchali a odpovídali vždy celkem přesně na mé otázky. Samotná tvorba nepřinesla téměř všem studentům nějaké komplikace ani technické a ani umělecké. Jejich práci jsem průběžně velice podrobně sledovala jak zpovzdálí, tak i během obcházení. I přes drobné komplikace způsobené spíše nedostatečnou zručností studentů, proběhlo vše hladce. Jen na nějaké výjimky došlo k několika radám, co se týče používání tyčí na vizování, neboť objekty v pracích jako by padaly. Jinak všichni studenti stihli své práce v daném čase téměř s přehledem.

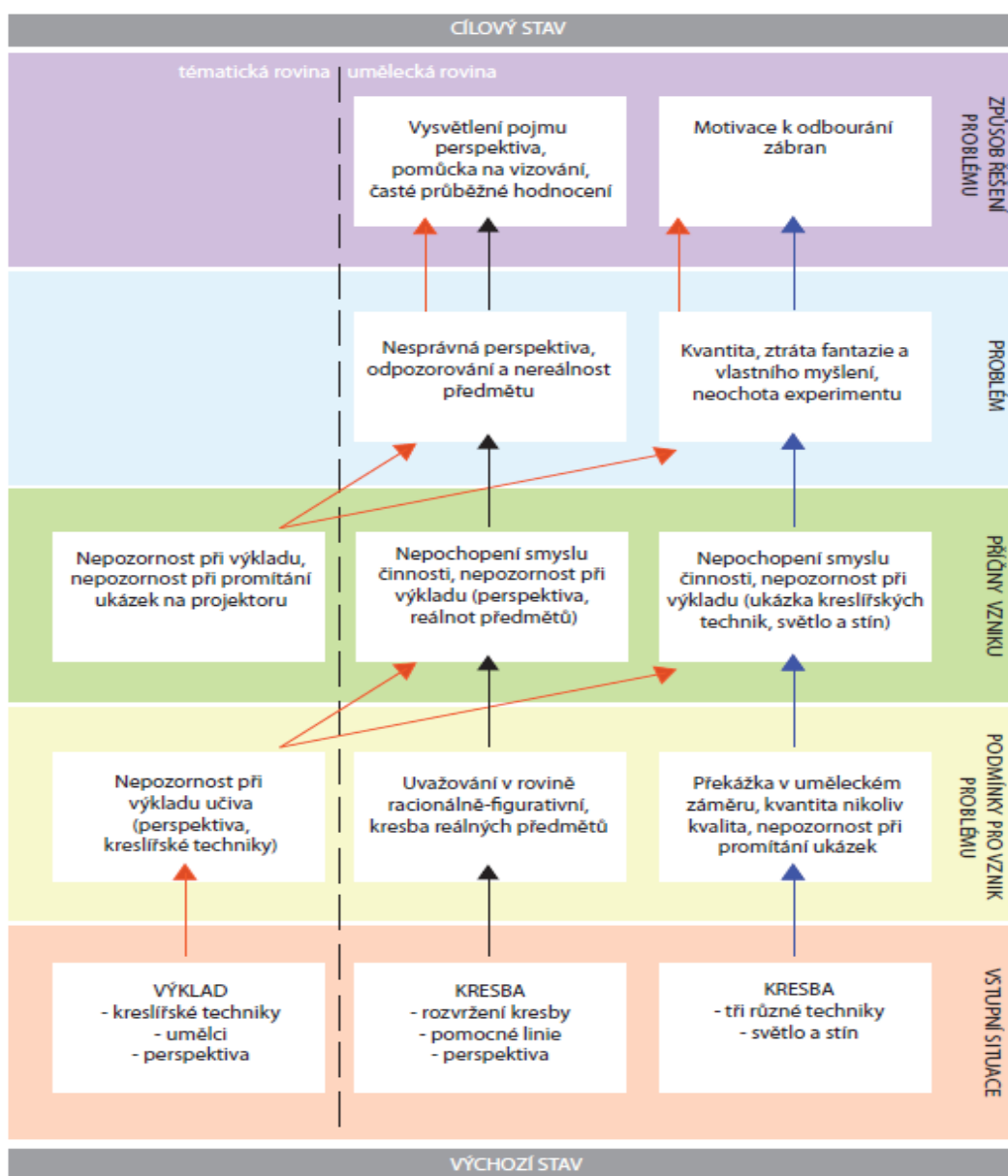
8.4.4 Závěr

Jak již vyplývá z očekávání a reflektivní bilance, byla jsem velmi spokojena. Myslím si, že cíl byl splněn. Někteří žáci byli rychlejší, a tak bych pro příště zvolila složitější předměty.

8.5 Myšlenková mapa

8.6 Relační mapa

8.7 Bilanční závěr

Odpověď na hlavní výzkumnou otázku: „Jaká problémová situace nastala v průběhu realizovaného úkolu?“, nám pomohla rozklíčovat relační mapa následovně:

1. Nepozornost žáků při výkladu
2. Špatné rozvržení – nepochopení perspektivního vidění
3. Neochota vlastního experimentování v kreslířských technikách, rychlost práce

Podstatou první kritické situace byla nepozornost studentů při výkladu na začátku hodiny, která se poté projevila v průběhu jejich práce a souvisí i s druhým a třetím problémem, jenž nastaly. Jejich nedostatečná pozornost a znalost byla jevem, který se projevil v jejich tvorbě. Alteraci jsem vyřešila až ve druhé části hodiny, kdy jsem jim doporučila tyč na vizování a vysvětlila pojem perspektiva.

Jak jsem již psala v pracovním problému, tak souvisí i s druhou problémovou situací, kdy studenti špatně rozvrhli předměty a nepoužívali tyče na vizování. Kreslené předměty takzvaně padaly. Bylo tedy nezbytné, abych okamžitě zareagovala a doporučila studentům, aby všichni povinně vzali tyče na vizování a vysvětlila jsem jim termín perspektiva. Též byla nutná častější průběžná konzultace s každým studentem zvlášť.

Třetí problém souvisí s prvním problémem. Někteří studenti neměli chuť experimentovat a upustit uzdu své fantazie nad kreslířskými technikami, které jsem jim v začátku hodiny nabízela. Problém jsem vyřešila tak, že jsem studenty při tvorbě motivovala k uvolnění a pouštění se do extrémních tahů, které jsem studentům v začátku hodiny promítala.

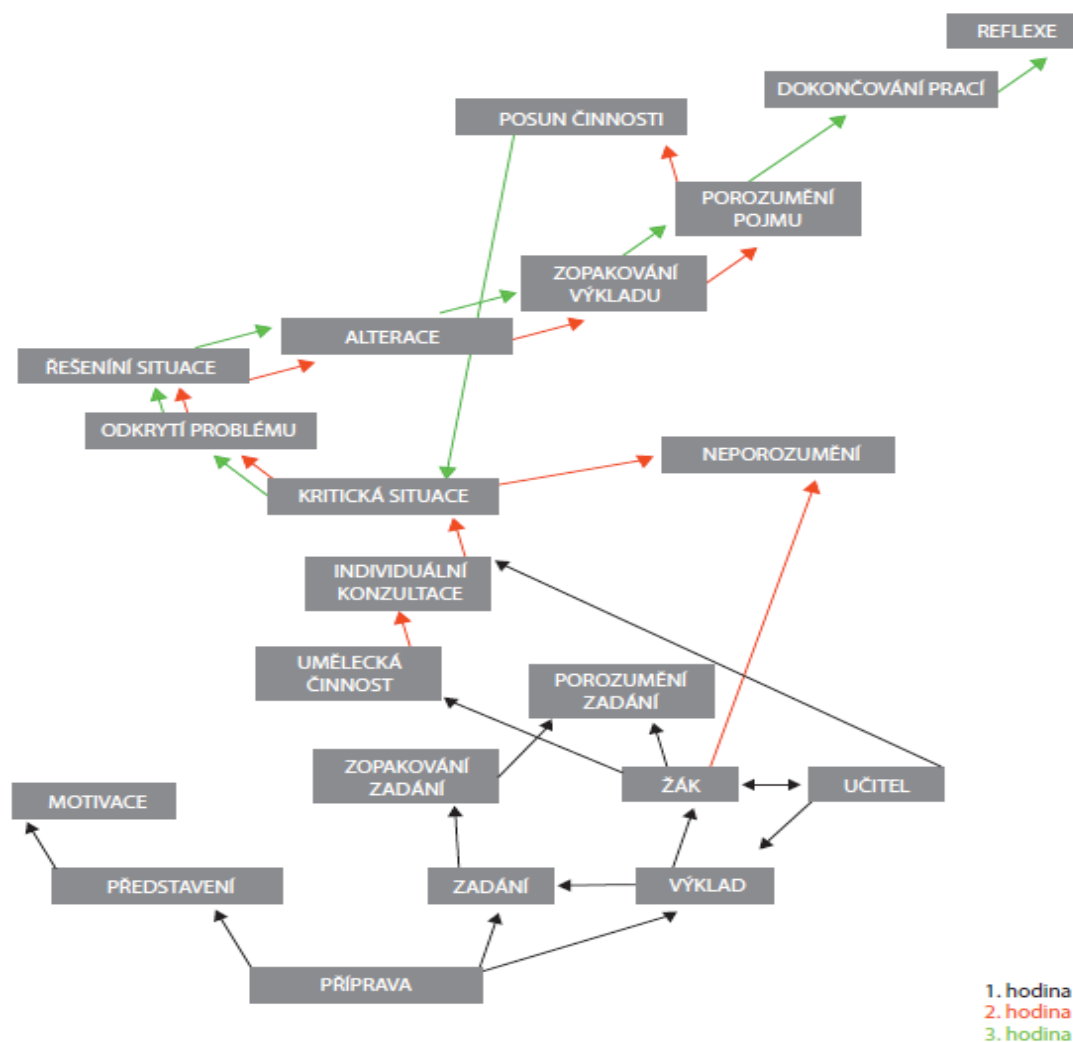
Relační mapa tak odhalila zajímavé souvislosti mezi kritickými situacemi, které se odehráli v tříhodinovém bloku a v reflexi nejsou tak patrné a přehledné. Taktéž fialová část mapy nazvaná způsob řešení problému, nám odhalila podstatu výzkumné otázky: „Co u studentů vyvolalo řešení technického nebo uměleckého problému.“

8.8 Alterace

Jak se již zmiňuji v předchozí kapitole v bilančním závěru o problémech, které odhalila relační mapa, tak bych pro další hodinu zvolila takovéto alterace, určitě bych se už v začátku výkladu zmínila o perspektivním vidění, plus bych jim sama v rychlosti předvedla rychlé rozvržení nějakého předmětu za pomoci vodítek s vizovací tyčí, aby studenti lépe pochopili perspektivní vidění. Jelikož mají studenti za sebou první pololetí, tak jsem předpokládala, že byli obeznámeni s perspektivou, ovšem toto mé tvrzení bylo chybné a měla jsem i tak připravit prezentaci o tomto problému.

Dalším problémem bylo to, že studenti nechtěli experimentovat s technikami. Pro příště bych tento problém vyřešila tak, že bych studentům v prezentaci neukázala příklady těchto technik, ale aby sami vymysleli své vlastní a využili tak svoji kreativitu ve své vlastní práci.

8.9 Vztahová mapa

Kódování reflektivní bilance nám odkrylo pojmy jako: příprava, motivace, výklad, porozumění, neporozumění a jiné, které jsem využila k sestrojení vztahové a relační mapy.

8.10 Obrazová příloha

8.11 Prameny

- MARXOVÁ, Lenka. *Výstavní prostor*. Praha, 2017. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze. Vedoucí práce PhDr. Věra Uhl Skřivanová, Ph.D.
- SKŘIVANOVÁ UHL, Věra. *Kvalitativní analýza a zpracování dat*
- SKŘIVANOVÁ UHL, Věra. *Pracovní soubor – vzor výzkumné otázky, výzkum*

9 ZÁVĚR

Diplomová práce byla rozdělena na teoretickou, praktickou a didaktickou část. V teoretické části jsem se zaměřila na několik pojmů, jako je malba, kompozice, barva, formát a jiné.

V praktické části jsem se zaměřila na malbu. Vytvořila jsem soubor pěti velkoformátových maleb. Při tvorbě jsem měla na paměti všechny výše zmiňovaná pravidla a pojmy. Snažila jsem se vytvořit kvalitní a důkladně propracované malby. Věřím, že se mi podařilo vytvořit originální a nápadité malby.

V části didaktické jsem se zaměřila na výuku studentů dle osnov střední školy, kterou byla studijní kresba zátiší. Zaměřila jsem se též na otevřené kódování reflexní bilance, na tvorbu relační mapy a analýzu zjištěných okolností, které byly zjišťovány na základě položených výzkumných otázek.

10 RESUME

The thesis was divided into a theoretical, practical and didactic part. In the theoretical part I have focused on several concepts, such as painting, composition, color, format and others.

In the practical part I focused on painting. I created a set of five large-format paintings. In my work, I had all the above-mentioned rules and concepts in mind. I tried to create quality and thoroughly sophisticated paintings. I believe I managed to create original and imaginative paintings.

In the didactic section I focused on teaching students according to the curriculum of the secondary school, which was the study drawing of still life. I also focused on the open coding of the reflection balance, the creation of a relational map and the analysis of the established circumstances, which were determined on the basis of the research questions asked.

SEZNAM ZDROJŮ

- (1) SPENCE, David. *Picasso: Největší malíři*, Praha: Grada Publishing a.s., 2010. 30 s. ISBN 80-247-3548-1
- (2) Paul Gauguin [online]. Aktualizace 24.11.2017 [cit. 25.1.2018]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Paul_Gauguin
- (3) SMITH, Ray. *Encyklopedie výtvarných technik a materiálů*. Praha: Slovart, 2000. 352 s. ISBN 80-7209-245-6.
- (4) PETRÁSKOVÁ, Jana. *Základy malování akvarelem. Akvarel pro každého*. Praha: Grada Publishing a.s., 2014. 160 s. ISBN 978-80-247-4793-4.
- (5) *Akryl a kvaš. Příručka pro výtvarníka*. České 1. vyd. Praha: Svojtka & Co., 2004. 224 s. ISBN 80-7352-065-6.
- (6) SAMARA, Timothy. *Grafický design: základní pravidla a způsoby jejich porušování*. Praha: Slovart, 2008. 272 s. ISBN 978-80-7391-030-3.
- (7) Aditivum [online]. Aktualizace 4.04.2013 [cit. 10. 09.2017]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Aditivum>
- (8) Malba [online]. Aktualizace 6.12.2016 [cit. 9.09.2017]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Malba>
- (9) Malířské plátno [online]. Aktualizace 21.05.2017 [cit. 11.09.2017]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Malirské_plátno
- (10) Akvarel [online]. Aktualizace 2016 [cit. 6.12.2017]. Dostupné z: <https://www.vytvarka.cz/akvarel>
- (11) Tempery a kvaše [online]. Aktualizace 2016 [cit. 7.12.2017]. Dostupné z: <https://www.vytvarka.cz/tempery-a-kvase>
- (12) JOSÉ, MARIA, PARRAMON. *Olejomalba: Příručka pro výtvarníky*. Praha: Svojtka a Vašut, 1996. 95 s. ISBN 80-7180-208-5
- (13) Olej [online]. Aktualizace 2016 [cit. 7.12.2017]. Dostupné z: <https://www.vytvarka.cz/olej>

- (14) Akryl [online]. Aktualizace 2016 [cit. 7.12.2017]. Dostupné z: <https://www.vytvarka.cz/akryl>
- (15) MRÁZ, Bohumír. *Encyklopedie světového malířství*. Praha: Academia, 1988. 630 s. ISBN 21-077-88
- (16) Obrazová kompozice [online]. Aktualizace 11.1.2017 [cit. 9.12.2017]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Obrazova_kompozice
- (17) POULIN, Richard. *Jazyk grafického designu: ilustrovaná příručka vysvětlující hlavní principy designu*. Praha: Slovart, 2012. 287 s. ISBN 978-80-7391-552-0.
- (18) Michael Rittstein [online]. Aktualizace 2017 [cit. 12.12.2017]. Dostupné z: <http://www.glf.cz/cz/galerie-umelcu/rittstein-michael/>
- (19) AMBROSE, Gavin a HARRIS, Paul. *Formát: grafický design*. 1 vyd. Brno: Computer Press, 2005. 175 s. ISBN 978-80-251-2967-8.
- (20) Standardní velikosti papíru ISO [online]. Aktualizace 1.10.2009 [cit.17.12.2017]. Dostupné z: <http://www.typo.cz/databaze/pravidla-a-nazvoslovi/standardni-velikosti-papiru-iso/>
- (21) BROŽKOVÁ, Ivana. *Dobrodružství barvy*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1983. ISBN (váz.).
- (22) Pablo Picasso [online]. Aktualizace 3.01.2018 [cit. 25.01.2018]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Pablo_Picasso
- (23) Těhotná žena udělala ze svého břicha malířské plátno [online]. Aktualizace 2016 [cit. 25.01.2018]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Pablo_Picasso
- (24) SPENCE, David. *Van Gogh: Největší malíři*, Praha: Grada Publishing a.s., 2010. 31 s. ISBN 80-247-3549-0
- (25) PAUL I FABRE, Josep. *Picasso v Katalánsku*, 1. vyd. Praha: Odeon, 1981. 273 s. ISBN 01-531-81
- (26) HANÁKOVÁ, Táňa, CHVÍLOVÁ-WEBEROVÁ, Magdalena a Pavla VOLNÁ. *Velká česká kniha o matce a dítěti*, 2.vyd. Brno: CPress, 2015. 256 s. ISBN978-80-264-0755-3

- (27) Těhotenství [online]. Aktualizace 2016 [cit. 28.01.2018]. Dostupné z: <https://www.babyweb.cz/tehotenstvi-tyden-po-tydnu>
- (28) Marcus Harvey [online]. Aktualizace 2018 [cit. 05.06.2018]. Dostupné z: https://www.saatchigallery.com/artists/marcus_harvey.htm
- (29) Henri Rousseau [online]. Aktualizace 11.12.2017 [cit. 05.06.2018]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Henri_Rousseau
- (30) Mary Cassatt [online]. Aktualizace 25.03.2018 [cit. 05.06.2018]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Mary-Cassattova>
- (31) Jeff Koons [online]. Aktualizace 06.04.2018 [cit. 05.06.2018]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Jeff_Koons
- (32) Hyperrealismus [online]. Aktualizace 17.03.2018 [cit. 08.06.2018]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Hyperrealismus>
- (33) Hyperrealismus [online]. Aktualizace 14.07.2016 [cit. 18.06.2018]. Dostupné z: <https://www.drawplanet.cz/stitek/hyperrealismus/>

SEZNAM OBRÁZKŮ - ZDROJE

Obrázek 1

Běžné typy štětců (3)

Obrázek 2

Barevný kruh [online]

Dostupné z: <http://www.utulnydum.cz/clanek/Jak-kombinovat-barvy-v-interieru>

[cit. 06. 12.2017]

Obrázek 3

Barevná paleta [online]

Dostupné z: <http://www.rakweiss.cz/pictures/barevna-paleta.png> [cit. 06. 12.2017]

SEZNAM ZKRATEK

A – formát papíru

A0 – formát papíru

A10 – formát papíru

2A0 – formát papíru

4A0 – formát papíru

A10 – formát papíru

A4 – formát papíru

11 SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1 – Kojenecká láhev

Příloha 2 – Dudlík

Příloha 3 – Chrastítko

Příloha 4 – Botičky

Příloha 5 - Šatičky

PŘÍLOHY

Příloha 1 - Kojenecká láhev

Příloha 2 – Dudlík

Příloha 3 – Chrastítko

Příloha 4 – Botičky

Příloha 5 - Šatičky

